

Primorski dnevnik

Leto XXXVII. Št. 51 (10.873)

TRST, nedelja, 1. marca 1981

Postilna plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo Cena 400 lir

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

PO ZAVRNITVI ZADNIH MISOVSKIH POPRAVKOV

Poslanska zbornica končno odobrila štirimesečno obračunavanje draginjske doklade za upokojece

Pred glasovanjem je vlada umaknila zahtevo po glasovanju zaupnice - Pet tisoč milijard za boj proti lakoti v svetu - Doslej odobrili 17 členov finančnega zakona

RIM — V poslanski zbornici se je tudi včeraj nadaljevala razprava o vprašanju draginjske doklade za upokojece. Kot znano je vlada postavila zaupnico glede cele vrste popravkov, vendar so včeraj poimenovali samo o misovskem predlogu glede trimesečnega obračunavanja draginjske doklade. V trenutku, ko so v poslanski zbornici glasovali o Velenjskem popravku, je bilo prisotnih 653 poslancev, tako da je bila večina 232 glasov. Prednost strank, ki tvorijo sedanjo vlado je bila dokaj jasna in dokončen rezultat je bil naslednji: proti misovskemu predlogu je bilo 329 poslancev, za 234 poslancev.

Ko je tako poslanska zbornica zavrnila najvernejši popravek, je minister Gava, ki je pred tem postavil vprašanje zaupnice, vložil glede drugih dveh popravkov, svojo zahtevo umaknil. Vlada je bila namreč menja, da ni nobenega

čunovanja draginjske doklade se niso mogle umakniti in vladni predlog za štirimesečno obračunavanje je bil sprejet.

Poleg tega je poslanska zbornica s lajnim glasovanjem v veliko večini sprejela komunistični predlog, da bi štirimesečno obračunavanje sprejeli tudi za nekatere civilne invalide, za slepce in gluhe.

Do konca jutranjega dela razprave v poslanski zbornici so odobrili 17 od skupnih 32 členov, kolikor jih obsega finančni zakon. Zasedanje se je nadaljevalo popoldne, ko so radikalci spet izzvali govorni maraton, tokrat sicer v nekoliko omejenem obsegu.

Govor je bil namreč o italijanskem prispevku za boj proti lakoti v svetu. Vlada je v ta namen določila 5 tisoč milijard lir in dejala da preko tega ne more iti. Radikalci pa so zahtevali mnogo večjo vsoto. Po posegih radikalcev, ki so trajali šest ur, je poslanska zbornica vse radikalne popravke zavrnila in odobrila vladni predlog. Minister Andreotta je v zvezi s tem prispevkom dejal, da za sedaj na noben način ni mogoče te vsote povečati. Z druge strani je ugotovil, tudi druge države so ohranile raven svojih prispevkov.

Po glasovanju o štirimesečnem obračunavanju je minister za proračun La Malfa poudaril, da bo vlada skušala doseči enako periodičnost obračunavanja tudi za vse tiste, ki so še v rednem delovnem razmerju. V tem smislu naj bi se izrekli tudi predsedniki združenja industrijev, ki je dejal, da bodo delodajalci preklicali sporazum o premicni lestvici iz leta 1975, da bi prisilili sindikalne organizacije, da o tem odprejo pogovora. Gre za voraščanje, ki ga je po mnenju Giorgia La Malfa treba rešiti v okviru širše gospodarske politike, če se hočejo omiliti tisti mehanizmi, ki krepijo inflacijo.

Tudi včeraj zasliševali Marca Donat Cattina

TURIN — Včeraj jutraj so turinski preiskovalni sodniki nadaljevali zasliševanja domnevnega bivšega voditelja teroristične skupine prima linea Marca Donat Cattina. Kot je bilo možno že prej predvideti sin enega od voditeljev demokratske stranke, Carla Donat Cattina sodeluje s sodniki in je že spregovoril o organizaciji terorističnih skupin. Štirim preiskovalnim sodnikom je izročil tudi poseben dokument, ki ga je predstavil kot nadaljevanje dokumenta, ki ga je objavil v pariskem dnevniku »Libération«. Po izjavah Marcovega zagovornika Vittoria Chiusana dokument ne vsebuje podrobnih podatkov o delovanju terorističnih skupin, ampak je predvsem prikaz psiholoških travm, v katere so zapadali člani teh skupin. Chiusano je v

pogovoru s novinarji tudi izjavil, da je Marco Donat Cattin predvsem brani in se ne namerava obnašati kot skesan teroristi.

Zapadel rok za plačilo kolka za vozniško dovoljenje

RIM — Danes zapade rok za plačilo kolka za vozniško dovoljenje. Kogar bo odšel policija zalotila brez omenjenega kolka, bo moral plačati kazen, ki bo trikrat do štirikrat večja od njegove vrednosti.

Italijanska davčna uprava bo letos s kolki za vozniška dovoljenja iztržila približno 180 milijard lir, lani pa jih je prodala za 150 milijard lir. Ker se letos ta davek ni povečal, so deset milijard lir večji prihodek prispevali v državno blagajno novi vozniki.

Salvadorski hunti daje Washington enomesečni premor

WASHINGTON — Salvadorska kriza je prešla v prehodno obdobje, ko ZDA predvsem izostrujejo svoje propagandno orožje, da bi opravičevale vse večje vmešavanje v notranje zadeve te srednjeameriške države. Do omejitosti razkazujejo svojim veznikom, včeraj je bil na vrsti Pinochetov Čile, čelno knjigo o kubanskem in sovjetskem vmešavanju v notranje zadeve Salvadora, pri samostojnejših zaveznikih pa upajo vsaj na njihovo nevtralnost.

Politični opazovalci medtem ugotavljajo, da bo Reaganova administracija pustila salvadorski hunti enomesečni odlog, da sama ob izdatnejši vojaški pomoči likvidira svoje politične nasprotnike. Če ji ne bo to uspelo, bodo posegli po drugih sredstvih, da obdržijo na oblasti salvadorski režim. Obenem se Reaganova administracija na vse kriplje trudi, da bi dokazala, kdo je resnični gospodar zahodne poloble. Diktati in grožnje so na dnevnem redu. Glavna tarča je mladi nikaraguijski sandinistični režim, ki mukoma išče samostojno pot. Uresničitev ameriških groženj, da bodo Nikaragui preklicali vso pomoč in to dosegli tudi od drugih mednarodnih institucij, bi lahko pomenila samo radikalizacijo te srednjeameriške države in neizogibno oslonitev na vzhodni blok.

PRI GRADBIŠČU JEDRSKE ELEKTRARNE OB IZLIVU REKE LABE

Spopadi s policijo v Brokdorfu med protijedrsko manifestacijo

Zahodnonemški policaji s solzici zaustavljajo protijedrsko demonstracijo

(Telefoto AP)

POZIV KRALJA JUANA CARLOSA ŠPANSKIM VOJAKOM

Nezadovoljstvo v vrstah vojske vzrok poskusa državnega udara

Kralj opozoril politike, naj upoštevajo razmere v vojski - Več kot 1.400.000 oseb manifestiralo po madridskih ulicah v podporo demokratičnim institucijam

Španski kralj Juan Carlos je včeraj pozval vojske, naj bodo zvesti demokratičnim ustanovam (AP)

MADRID — Petkovne množične manifestacije v podporo demokratičnim institucijam so krepile zaupanje špancev in samih politikov v pozitiven razvoj sedanje družbenega sistema. Špansko notranje ministertvo je včeraj izdalo tiskovno sporočilo, v katerem pravi, da se je na milijone ljudi udeležilo teh manifestacij. Samo v Madridu naj bi odgovorilo na poziv vseh strank ustavnega loka in sindikatov več kot 1.400.000 ljudi. V poročilu je tudi rečeno, da je špansko ljudstvo na miren način izpričalo svojo podporo demokratičnim ustanovam. V nekaterih mestih naj bi sicer prišlo do spopadov z manjšimi desničarskimi skupinami, ki so poskušale ovirati sprotne. Vendar jih je dobro organizirana redarska služba v večini primerov izolirala in onesposobila.

Še vedno pa ostaja resen položaj v vojski. Neuspeh poskus državnega udara naj bi neposredno ali vsaj posredno podpirala večina vodilnega kadra. Dnevnik »ABC« je včeraj sintetiziral glavne probleme, ki krepijo nezadovoljstvo v vojski.

Med prvimi vzroki naj bi bilo teroristično delovanje baskovske separatistične organizacije in raznih drugih skupin, vojski so tudi nezadovoljni z nesposobnostjo u-

nije demokratičnega centra, da bi dejansko imela politično življenje v svojih rokah. K tem problemom vojaški krogi prištevajo še preveliko avtonomnost nekaterih dežel, poskuse za pomilitostev levčarskih vojakov, približevanje katalonske komunistične partije SZ, preveliko število stavk in še posebej kritične razmere v domačem gospodarstvu.

Prav tem nezadovoljnim krogom v vojski je včeraj spregovoril kralj Juan Carlos v Saragosi, kjer je proslavil petindvajsetletnico konca svojega študija na tej vojaški akademiji. V svojem govoru je med drugim dejal: »Ker so sedanji problemi resni, je še bolj resna naša dolžnost, da dosežemo take razmere v Španiji, ki naj bi preko demokracije prispevale k popolnemu miru, pravičnosti, svobodi, razvoju in enotnosti.« Juan Carlos je obenem opozoril tudi politike, naj upoštevajo nezadovoljstvo v vojski in naj primerno ukrepa.

Kralj je včeraj podpisal na pobudo nove vlade poseben dekret, s katerim je pooblastil pripadnike letalskih enot in člana vrhovnega vojaškega sodišča Joseja Maria Garcia Escudera, naj preišče zadnje neuspehe državnega udara in odgovornosti posameznih častnikov.

ALŽIR — Fronta Polisario sporoča, da je osvobodila kraj Hagunio, severovzhodno od El Ajuna. V hudih spopadih, ki so se odvijali pri Hagunio, so maroške oborožene enote utrpeli hude izgube.

TEHERAN — Časopis »Islam« republika« poroča, da je v preteklih dneh prišlo v Kurdistanu do ostrega spopada med vladnimi silami in upornimi kurdijskimi enotami. V teh spopadih je bilo, tako trdi časopis, osem mrtvih v vrstah upornih Kurdev.

Indija in Kenija za politično rešitev krize v Afganistanu

NEW DELHI — Indija in Kenija podpirata politično rešitev afganistanske krize na osnovi umika vseh tujih čet iz države ter poudarjata svojo popolno podporo boju za osvoboditev namibijskega ljudstva. Tako je rečeno v sklepnem komuniqueju o obisku kenijskega predsednika Daniela Arapa Moja v Indiji. Poleg tega izražata obe državi vojni zaskrbljenosti ob čedalje večji »onfrontaciji med velesilami v Indijskem oceanu, kar ogroža varnost« vse regije. Kar zadeva spopad med Iranom in Irakom izražata Indija in Kenija upanje, da se čimprej reši po mirni poti.

ZAHODNI BERLIN — Sile varšavskega sporazuma bodo jutri za-

čele na Poljskem vojaške manevre, ki se jih bo udeležilo 35 tisoč vojakov vzhodnega bloga, glavno bodo sestavljali sovjetski in poljski vojski, druge države bodo poslale le zdravstvene in telekomunikacijske enote.

Italijansko letalo blokirano v Akri

RIM — Predvčeršnjim zvečer je uprava ganskga letališča pri Akri z dvema gasilskima tovornjakoma preprečila vzlet letala »C-10« italijanske letalske družbe Alitalia z 200 potniki in 14 članov posade. Gana je nameravala nato protestirati zaradi nepravilne razdelitve zračnih prog med državama in še posebej je zahtevala večji dobiček na vozovnicah prodane v Gani. Uprava letališča je omogočila potnikom, da so se včeraj odpeljali iz države s francoskim letalom. Po posredovanju italijanskega zunanjega ministrstva pa je včeraj dopoldne dovolila tudi vzlet italijanskega letala.

LJUBLJANA — Po šesturnem zboru delavcev članov opere in baleta SNG Ljubljana je odstopil sedanjí umetniški vodja in dirigent Cvetko Cmil.

VČERAJ V SREDIŠČU SAN SEBASTIANA

ETA je osvobodila ugrabljene konzule

Basovska separatistična organizacija sklenila »premirje«

MADRID — Pripadniki vojaškega krila baskovske separatistične organizacije ETA so včeraj v središču San Sebastiana osvobodili častne konzule Avstrije, Salvadora in Urugvaja, ki so jih ugrabili v noči med 19. in 20. februarjem.

Uresničilo se je torej upanje zadnjih ur, potem ko so številni španski časopisi objavili zahteve baskovske separatistične organizacije, in sicer izveliče poročila »Amnesty International« in kumistije za človeške pravice baskovske deželne vlade o mučenju Basikov in slike Joseja Aguirreja, ki je umrl zaradi posledic mučenja policije. Resnici na ljubo so iz humanitarnih razlogov izpolnili v celoti zahteve »ugrabiteljev« treh konzulov le časopisi v Baskiji. Slike Aguirrejevega trupla pa je objavilo tudi vsrednjavo časopisje.

Hermana Diaz del Sol, Antonia Alfara Fernandez in Gabriela Biurrana so, kot rečeno, izpu-

BONN — V Zahodni Nemčiji se krepijo protesti proti jedrski nevarnosti. Številne levčarske in mladinske skupine vedno bolj odločno zahtevajo, naj vlada prekine gradnjo večjega števila jedrskih elektrarn.

Stranka »zelenih«, mladinski gibanji nemške socialdemokratske in liberalne stranke ter skupine ekologov in levčarjev so včeraj organizirale protestno manifestacijo v Brokdorfu, kjer gradijo ob izlivu reke Labe večjo jedrsko elektrarno. Za predvčeršnjim ponoči so prišlo na to območje skupine mladih iz vse Nemčije. Z naraščanjem števila demonstrantov je naraščala tudi napetost. Oblasti Schleswig Holsteina so namreč pred dnevi prepovedale manifestacijo, kar je včeraj potrdilo tudi zahodnonemško ustavno sodišče. Obenem so poslale na to območje 20.000 poljske vojske, druge države bodo poslale le zdravstvene in telekomunikacijske enote.

Dopoldne se je nekaj kilometrov od izliva Labe zbralo približno 50 tisoč demonstrantov, po katerih virih celo 80.000, ki so nameravali v povrti kreniti proti gradbišču elektrarne. Do prvih spopadov je prišlo že zjutraj, ko je približno 15.000 demonstrantov poskušalo odstraniti policijske barikade. Policija je nato pustila naprej večino udeležencev protestnega shoda, to je privedla petkrat, da je omejila naval in omili napetost. Demonstracije so si nekajkrat poskušali odprti pot s kampanjem in molotkovskimi, policija pa je odgovorila s solzici in vodnimi topovi. Med spopadi je bilo približno dvajset oseb lažje ranjenih.

ZAHODNI BERLIN — Zahodnoberlinska socialdemokratska stranka je izbrala Petra Glotza za svojega novega voditelja. Za Glotza je glasovalo 185 delegatov, proti je bilo 25, medtem ko se je 14 vzdržalo. Novi voditelj bo imel svojo prvo preizkušnjo na skorajšnjih volitvah, ki bodo 10. maja.

MEDTEM KO SE 26. KONGRES KP SOVJETSKE ZVEZE BLIŽA KONCU

Po Pajettovem govoru v »Domu sindikatov« trezne reakcije italijanskih komunistov

Zgražajo se predvsem predstavniki drugih italijanskih strank - Včeraj je edini od evrokomunistov spregovoril pred kongresom sekretar KP VB

MOSKVA — »To bi morali vprašati sovjetske tovaršes« je odgovoril poslanec Pajetta italijanskega televizijskega častnikarju, ki ga je spraševal o vzrokih, zakaj ni spregovoril pred delegati 26. kongresa KP SZ. »Primat nas ne zanima«, je takoj dodal Pajetta. »V trenutku, ko toliko italijanskih politikov kar teče v Ameriko, da bi od Američanov slišali, kaj morajo govoriti in kaj morajo misliti, je nas zanimalo samo, da smo lahko sama govorili, izrazili naša mnenja.«

Jasne besede, v katerih je Pajetta tudi poudaril, da »Dom sindikatov« ni isto kot kongresna dvorana, a brez polemike, brez zagrenjenosti, kot se spodobi staremu partiju, ki je v svojem življenju videl še huje reči. Čisto drugačne so reakcije v Italiji. Marsikateri nekomunistični politik se zgraža nad zalitvami, ki jih

je bila deležna v Moskvi italijanska partija. Zainteresirani so nekoliko bolj umerjeni, a iz njihovih besed preveva precejšnja mera razočaranja, kljub temu, da so tak razplet pričakovali. Za napolitana ni opravičil, da ni govoril predstavnik največje komunistične partije zahodne Evrope in kapitalističnega sveta pred delegati kongresa. Poslanec Rubbi, ki je pri KPI odgovoren za odnose s tujino, pa je med drugim izjavil, da je sovjetska partija rabila dvojno merilo do italijanskih in francoskih komunistov. Rubbi je tudi prepričan, da ne bosta partiji pozabili dogodka.

Mimo zapletov, ki jih je sprožil sovjetski sklep o »ponitvanju« italijanske delegacije, lahko ugotovimo, da so včeraj dovolili spregovoriti pred delegati kongresa edinemu evrokomunističnemu predstavniku, voditelju britanskih ko-

munistov Gordonu McLennu, ki je, čeprav v omejeni obliki, zagovarjal podobno stališče kot poslanec Pajetta. McLenna je namreč dejal, da je neodvisnost in suverenost vsake komunistične partije glavna osnova za medsebojne odnose in življenjske važnosti za načela internacionalizma in solidarnosti med komunističnimi partijami. Izrazil je tudi pomisleke svoje partije o afganistanskem vprašanju, a je takoj pristavil, da je skrajno »obrekovalno« smatrati Sovjetsko zvezo kot »nasilno in ekspanzionistično« veselo.

Glede ciljev svoje stranke je McLenna poudaril, da stremijo k izgradnji takega socializma, v katerem bi bilo mesta za več strank in kjer bi bili sindikati neodvisni od države, ki bi spoštovala pravico svobodnega izražanja. Poleg McLenna so pred delegati spregovorili še predsednik Nikaragve

Carlos Nunez, član politbiroja alžirске FLP Said Mazuzi, sekretar KP Urugvaja Rodney Arismendi in sekretar sirske partije Haled Bagdas ter podpredsednik kampučijskega režima Pen Sovan. Za razliko od prejšnjih dni včeraj ni bilo popoldanskega zasedanja. Poleg pozdravnih govorov tujih delegacij, so na kongresu nadaljevali z razpravo o gospodarskem poročilu Thonova. Najzanimivejši je bil poseg ministra za kmetijstvo Valentina Mesjaca, ki je »iztrajal pri zahtevi, da je treba kmetijstvu zagotoviti boljše »materialne in tehnične« osnove. Pozval je tudi kmetne, naj ob izložitvi razvoja zaostajajo tudi povpraševanje po kakovostnejših pridelkih. Skupni imenovalec vseh posegov pa je bilo prepričanje, da bodo načrte Thonova uresničili in narodom Sovjetske zveze zagotovili boljše bodočnost.

Prof. Bratina je v svojem posegu obrazložil predvsem metodološki način raziskave posebne skupine, ki je preučila kulturne institucije na Tržaškem. Moramo se prepričati o sodobnih potrebah prebivalstva po kulturi, potem bo mo rešitve lažje našli.

Dolinski župan Edvin Švab je v svojem posegu izhajal iz ugotovitve, da kultura ni nič drugega kot način življenja in to ugotovitve prinesejo na vprašanje, kakšno deželo hočemo imeti in razviti: odprto ali zaprto do narodov onstran meje in Slovencev in tržaški, goriski in videmski pokrajini? Njegov odgovor je bil: smo za odprto demokratično in antifašistično območje, ki naj bo most za gospodarstvo pa tudi za kulturo s sosedji, ki naj ščiti pravice manjšin. Zavzel se je za nakup naprav za simultano prevajanje in večjih središč ob meji in za pouk slovenščine v

ZNANSTVENE STRUKTURE NA TRŽASKEM

ODPOSILANSTVO IZ NAŠE DEŽELE
PRI MINISTRU ROMITI V RIMU

Vecja nakazila za miramarski center? - Potrjena kandidatura Trsta za sinhrotron - Vlada naj bi čimprej finansirala novo znanstveno središče pri Banih

Nadaljnji razvoj delovanja mednarodnega centra za teoretsko fiziko pri Miramaru, kandidatura Trsta za postavitev evropskega sinhrotrona in uresničitev centra za znanstvene in tehnološke raziskave pri Banih: to so bile tri glavne teme razgovorov med odposilanstvom iz naše dežele in ministrom za znanstvene raziskave Romito. Odposilanstvo, ki ga je vodil deželni odbornik za promet Rinaldi, so sestavljali še rektor tržaške univerze De Ferri, podpravnatelj miramarskega centra prof. Budini, novouvoljen predsednik Centra za znanstvene in tehnološke raziskave Anzellotti s podpredsednikom Rocco, tajnik konzorcija za razvoj fizičnih študij Stasi in demokršćanski poslanec Tombesi.

Kar zadeva delovanje miramarskega centra, sprisli priložni poudarili potrebo po povzemanju letne dotacije italijanske vlade in po nakazilu izjemnih finančnih sredstev za organizacijo posebnih študijskih tečajev za mlade strokovnjake iz dežel v razvoju. Poleg tega je ravnatelj miramarskega centra prof. Salam mnenja, da bi morali v okviru novega Centra za znanstvene in tehnološke raziskave pri Banih uresničiti tudi nekaj laboratorijev za preučevanje materije v trdnem stanju, katerih naj bi se lahko posluževala tudi miramarska ustanova.

Glede sinhrotrona Evropskega znanstvenega sklada je minister Romita ponovno potrdil, da bo italijanska vlada predlagala kot edino kandidaturo območje pri Banih na tržaškem Krasu. Deželno odposilanstvo pa je ponovilo ponudbo, da bo Furlanija - Julijska krajina dala brezplačno na razpolago potrebno površino med Bani in Padricami ter zgradila tudi nekaj potrebnih stavb in tehničnih priključkov. Minister Romita je vzel ponudbo na znanje in poudaril, da je treba sedaj čimprej zbrati tehnično dokumentacijo v podpori tržanske kandidature, to nalogo sta prevzela miramarski center za teoretsko fiziko in tržaška univerza.

V zvezi z bodočim centrom za znanstvene in tehnološke raziskave pa je deželno odposilanstvo predložilo ministru Romiti mušnost priznanja posebnih olajšav in finančnih prispevkov za znanstvene nabeude, ki bodo nastajale v okviru omenjenega središča.

Železarstvo
in železne zaves

V zvezi s krizo, ki je v zadnjem času zajela državno železarsko industrijo v Italiji, so se v petek sestali v Genovi župani oziroma njihovi namestniki iz vseh italijanskih občin, v katerih delujejo tak-

PRIHODNO SREDO V OKVIRU PROSLAVLJANJA 8. MARCA

Srečanje repentabrskih žensk
o družinski posvetovalnici

Proslavljanje mednarodnega ženskega praznika 8. marca bi moralo biti kakor proslavljanje vsakega pomembnega zgodovinskega in kulturnega dogodka prej priložnost za resno razmišljanje o stvarnih problemih, s katerimi se srečuje ženska v sodobni družbi, kot zgolj priložnost za sproščeno razvedrilo in družabnost. Tega se naše žensko gibanje zaveda in združuje zato pri praznovanju 8. marca razmišljanje s kulturno-zabavnimi sporedi. Marsikje združijo svojo proslavo tudi s koristnimi in zanimivimi pobudami. To prakso že nekaj let uvajajo na primer ženske repentabrsk občine. Lani so namreč zbirale podpise za zakonski osnutek proti spolnemu nasilju nad ženskami. Prav tako bodo letos proslavljale na svojstven način. Poleg običajnega družabnega srečanja v rešlem razpoloženju, ki bo na predvečer praznika, to je v soboto, 7. marca, bodo v sredo, 4. marca, izkoristile priložnost, da se v širšem krogu pogovorijo o družinski posvetovalnici, ki bo v kratkem začela delovati tudi v njihovi občini. Za začetek naj bi posvetovalnica poslovala enkrat tedensko po dve uri. Ženskam bo na razpolago slovenska ginekologinja in prav tako se bodo ženske lahko obrnile za razne nasvete na psihologa, babico ali socialno delavko. Sicer pa je treba nekakšno prednostno lestvico uslug, ki bi jih repentabrsk občine, žele določiti, kot je treba konkretno določiti dan v tednu, ki bi bil najbolj primeren za delovanje posvetovalnice. No, o vsem tem naj bi se dogovorili na skupščini, ki bo, kot rečeno, v sredo. Srečanje bo tudi priložnost, da se ženske boljšemu znanju namenijo in delom te seznanijo, ki je pravzaprav ena najpomembnejših pridobitev ženskega gibanja v zadnjem času in odprava pomembno vlogo v našem družbenem življenju.

Za zgled nam je lahko družinska

Rimska srečanja
predstavnikov SSS

V dnevi 25. in 26. t.m. se je zastopstvo Sindikata slovenske šole sestalo v Rimu z gospo Ethel Serravalle, odgovorno za šolstvo pri vsedržavnem vodstvu republikanske stranke, in s poslancem Albertom Bemporadom, odgovornim za šolstvo pri vsedržavnem vodstvu socialdemokratske stranke. Obema je zastopstvo sindikata izprizno obrazilo celotno šolsko problematiko Slovencev v Italiji s posebnim poudarkom na vprašanju slovenske šole v videnski pokrajini, avtonomije slovenske šole in priznanja jugoslovanskih diplom. Če so pri nekaterih vprašanih prišli do izraza pomisleki o ustreznosti rešitev, za katere si prizadeva slovenska skupnost, je bilo mogoče pri drugih vprašanih zabeležiti razumevanje, kakršno, vsaj v tržaških razmerah, težko najdemo. V tem pogledu se nam zdi posebno pomembna ugotovitev republikanske predstavnice o nujnosti, da se Italijani v naših krajih uče slovensčine. V obeh primerih se je razgovor zaključil z dogovorom o nadaljnjih stikih.

V bližnji prihodnosti se bo zastopstvo Sindikata slovenske šole sestalo tudi z odgovornimi za šolstvo pri vsedržavnem vodstvu socialistične stranke in drugih vladnih in opozicijskih strank.

KRAŠKI PUST VČERAJ NA OPČINAH

Od raznih zablod italijanske družbe
vse do razlaščanja slovenske zemlje

Kraški pust na Opčinah je letos prešel v svoje petnajsto leto. V pustni «paradi» se je izvršilo veliko alegoričnih vozov, ki so leto za leto prikazovali na duhoviti in tudi polemični način položaj v Italiji, predvsem pa ožigosali krivice, ki se go-dijo Slovencev, tako da je pust tudi nekakšen protest in v sozvočju s starim običajem, da je treba vse staro in slabo pokopati in vznikiati v novo življenje, polno zaščedenja, veselih trenutkov in blaginje.

Tako je bilo po openskih ulicah tudi včeraj. V razposajenem vzdušju, živih barvah in humornih tonih se je večinsoglavni množici predstavilo dvanajst alegoričnih vozov. Prebivalci oziroma predstavniki iz naših vasi so tako tudi letos hoteli proslaviti pravičnega odločanja s sodnimi vozi, ki so ustvarili splet najrazličnejših elementov, ki gredo od središča domišljije pa vse do naravnost virtuosnih obrtnih spretnosti. Dela ob pripravi vozov res ni bilo malo, zato pa gre pohvaliti prav vse, ki se si prizadevali, da bi prikazali najboljše kar zmorejo. In v tem so «pustni privrženci» tudi uspešni, tako da je kraški pust ponovno potrdil življenjskost, ustvarjalnost in polemično ost naših ljudi.

No, pa pogledimo, katere vasi so pripravile svoje alegorične vozove. Iz Bazovice so pripeljali «Naš vrtec», kjer je na vhodnih vratih pisalo «Ker melcn evedi, vrta nia, po drugi strani pa Bazovcem obljubljajo kamnolome, s katerimi si nimajo kaj pogmagati. Pri Ferlughu so obravnavali problem športa in zelenih površin o-

Prvovrščeni voz iz Trnovce «Naša žalost»

ziroma telovadnice na Krasu, saj o troci mnogokrat nimajo kam zabahati. Alegorični voz «Opčine A» je predstavil nove izseljenke. Kdo so bile? Gre za vsakovrstne povrtine, katerih je danes vedno manj, nad njimi pa kraljuje melona, ki se jim posmejuje. «Slovinci so nas gojili, meloni pa zapodili», metafora je več kot razumljiva. Iz Trebeč so pršli mladi kovači, ki so dobili svojo priložnost, saj vesposod zapisajo tovarne, bodočnost pa je vendarle v obrtnih dejavnostih. «Naša žalost» — to je bil naziv vozu iz Trnovce, ki je prikazoval vseumogoče zablode italijanske družbe, od povišanja bencina, do kaotičnih sej v parlamentu, od taks do umorov sodnikov — nad vsem tem pa je papež, ki «spilna» turista in se z avionom pelje na Japonsko. Od lanskega leta 1980 smo podedovali samo dragino, razlative in nereseno vprašanje pokopinj, tako pravijo izdelovalci voza Opčine B. S. Kolonkovec

seveda ni moglo priti drugačno sporočilo, kot sporočilo o razlativah, medtem ko so vaščani Praprota prikazali pravilico o Snelgijci, iz Sempoljari se za spet probleme, s katerimi se danes srečuje Italija. Zanimiva je tudi problem, ki ga je nakazala godba na pihala iz Nabrežine z vozi «Kaznjam». Gre za problem mamil, postavitve in takih zadev, gostje iz Tržica pa so se predstavili s «kompozicijo o »Milijonu», ki je postavljena v eksotični svet.

Na Brdini so se nato zbrali vsi vozi in godbe na pihala s Proseka-Kontoveca, iz Nabrežine in z Brega, pa jasno da tudi kralj Pust 1981 in njegova soproga Nina Kobila iz Lipice Abarth. Po priložnostnem govoru monarha so razglasili tudi izide točkovanja posebne žirije. Prvo mesto je šlo vozu iz Trnovce (Naša žalost), drugo sta si podelili Opčine A (Novi izseljenci) in Sempoljari (Problemi Italije), tretje mesto pa je šlo v Kolonkovec (Razlaščanje). Ob tem pa so nagradili tudi skupine posameznikov, od teh je prešla prvo mesto skupina iz Gropade in od Banov.

Jutri bo naš dragi
OSKAR ŽERJAL
(Boršt 7)
dopolnil 60 let. Še na mnoga zdrava leta mu kličejo vsi, ki ga imajo radi.

Botru
OSKARJU
ki bo jutri slavil 60. rojstni dan, voščijo še mnoga let v sreči in zadovoljstvu družini Glavina in Jankovič.

ZARADI PUŠČANJA PREPERELE CEVKE

Uhajanje plina botrovalo
hudi nesreči pri Rojanu

Sergija Mantovanija sprejeli v bolnico s prognozo 40 dni zaradi hudih opeklin na obrazu in po telesu

Včeraj nekoli na 18. uri so sprejeli na dermatološki oddelku tržaške bolnice 29-letnega Sergija Mantovanija. Nekaj minut prej se je Sergio hudo opeknel v kopalnici na domu v Ul. Solitario 13 (I. nadstropje) pri Rojanu. Prizgal je pečko, ki je bila povezana s plinsko jeklenko, vendar je cevka puščala in začel je uhajati plin. Sergio pa, nič hudega sluteč, je pozebe ob vhodu v kopalnico prizgal luč in tedaj je

SPORAZUMNO S POKRAJINSKO UPRAVO

Načrt PSI za preureditev
bivše psihiatrične bolnice

Načrt predvideva uresničitev več družbenih in zdravstvenih struktur

Komisija za zdravstvo, ki deluje v sklopu tržaške PSI, je izdelala načrt za globalno preureditev bivše psihiatrične bolnice pri Sv. Ivanu. Komisija, ki je pripravila načrt sporazumno s predsednikom pokrajinske uprave, v katere pristojnost spada bivša bolnišnica, dr. G. Carbonem, predvideva uresničitev naslednjih štirih delnih načrtov: a) v zgornjem delu kompleksa naj bi zgradili center za družbeno oskrbo s stanovanji za priletno samce in zakonce ter za mlade zakonce, z vrsto družbenih objektov kot so športne naprave, socialni center, menza, samopostrežna trgovina in knjižnica; b)

Osemdeset let je praznovala
VENCESLAVA SANCIN
(Tunica)
Čestitajo ji in ji želijo še dolgo let življenja
Grozdana, Alma in Marica
ki se spominjajo iz težkih aktivističnih časov.

Umrli glasbenik
Gianni Safred

Včeraj ponoči je v tržaški bolnici, kamor so ga prepeljali zaradi ne-nadne bolezni, umrl znani tržaški skladatelj in izvajalec jazz glasbe Gianni Safred. Bil je star 55 let in je že dvajset let delal za tržaško radiotelevizijsko postajo, kjer je bil zelo priljubljen in cenjen zaradi svojih velikih glasbenih sposobnosti.

● Vodstvo prevoznega konzorcija ACT sporoča, da jutri ne bo vozil opinski tramvaj, ker morajo na vogli opraviti običajna vzdrževalna dela. Progo bodo zato nadomestili z avtobusnimi voznjaki.

● Koordinacijski odbor operaterjev spremljevalcev invalidov sklicuje za jutri, 2. t.m., zborovanje, ki bo ob 17. uri na sedežu zdravstvenega konzorcija v III. delu Teatro 5.

Pismo uredništvu

Še o nameravani proslavi 8. marca na učiteljsku

Cenjeno uredništvo, prebral sem objavljeno pismo uredništva Primorskega dnevnika «Ob nameravani proslavi 8. marca na učiteljsku», ki so ga napisali dijaki učiteljske in «nekateri» dijakinja priključene Vzgojiteljske šole. V pismu se dijaki pritožujejo, ker jim je Zavodni svet zavrnil neki predlog. O tem ne bi tu razpravljali, saj je bila razprava že dovolj dolga in izčrpana na samem zasedanju sveta. Priporočil bi tudi, da je na šolski oglašni deski objavljen celotni potek seje, razni predlogi in sklepi ter glasovanje o predlogu dijakov z utemeljitvijo zavrnitve predloga. Kar je zame žaljivo, je izjava: «Ob takem ravnanju zavodskega sveta so se dijaki učiteljske šole čutili dolžne, da obvestijo javnost o nazadnjaškem mišljenju upraviteljev našega zavoda ki verjetno sploh ne pozna besede pluralizem».

Glede pluralizma bi le omenili, da so na našem zavodu vedno zastopane vse šolske komponente in da so vsi sklepi zavodskega sveta sprejeti z večino glasov. Zapisniki seje so vedno objavljeni na oglašni deski.

Glede gledališke predstave «Zenski na podeželju» drži da sem odklonil predlog o predstavi na šoli, ker sem bil mnenja, da je igra za mladoletnike neprimerna (rekel sem neprimerna, ne pa «pohujšljiva»).

Svoje pomisleke sem obrazložil zastopnikom vseh razredov, s katerimi se večkrat sestajam, če je to potrebno. Rekel sem tudi, da si igro lahko vsak ogleda, ki si to želi in da bi na šoli lahko kvečjemu povabili (kot se je to za prejšnje predstave zgodilo) obe naši gledališki igralnici na razpravo o igri za dijake dveh zadnjih razredov.

Navezadnje še veljajo določena vloga načela tako pri nas, kot v naši matični domovini, da prav vse ne more biti primerno za vse.

Toliko v vednost
Egidij Košuta
Pov. ravnatelj učiteljskega «A. M. SLOMSEK»
s priključeno
Vzgojiteljsko šolo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

LJUBE STRAIN

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Posebna zahvala župniku Vončini ter cerkvenemu pevskemu zboru.

SVOJCI

Dolina, Nabrežina, Trst, 1. 3. 1981

Ob 1. obletnici smrti

LUDVIKA ŽUŽKA

se ga z ljubeznijo spominjajo

SVOJCI

Opčine, 1. marca 1981

VEDNO VEČ SODNIH IZGONOV

Pomanjkanje stanovanj
naravnost dramatično

Položaj v zvezi s sodnimi izgoni v našem mestu se nevarno zaostruje. Izgonov je vedno več, stanovanj na razpolago skorajda ni, lastniki stanovanj pa postajajo v zadnjem času še bolj nepopustljivi kot sicer, ko gre začasno odložitve roka izгона, tako da bi izgnane družine imele dovolj časa, da si poiščejo tako ali drugačno zatočišče.

O tem dramatičnem problemu so govorili na petkovi seji tržaškega občinskega sveta, ko je odbornica Pia Frausin podala poročilo o sedanjem položaju in njegovem najnovejšem razvoju. Odbor-nica je orisala delovanje raznih organov, ki se ukvarjajo s to problematiko. Posebni urad za stanovanja je lani prejel 268 prošnji s strani družin, ki jim je pretil sodni izgon, le za 62 družin pa je bilo mogoče najti rešitev. V začetku letošnjega leta pa je bilo vloženih še nadaljnjih 36 prošnji, stanovanj na razpolago pa je v sedanjem trenutku samo pet, od katerih so tri neustrezna potrebam izgnanih družin, ker so prevelika in predraga. Kot rečeno, pa postaja položaj še bolj dramatičen, ker je izgonov vedno več, lastniki stanovanj pa nočejo več podaljšati sodnih rokov.

Aidu Krmcu in soprogi izrekata najgloblje sožalje ob prerani izgubi svoklinje oziroma sestre pevski zbor Jadran in Društvo Slovencev miljske občine.

Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Trzaskem ozemlju izrekata svoji odbornici Zorki Zlobec iskreno sožalje ob smrti brata Zorana.

Pridružuje se žalovanju Jolande in družine ob izgubi Luciana. Zora in Marina z družino.

Ob nenadomestljivi izgubi dragega Luciana Gustinčiča izrekata svojem iskreno sožalje družina Cene-stab.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje KD Rorve-Kolonkovec.

Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Trzaskem ozemlju izrekata svoji odbornici Jolandi Gustinčič iskreno sožalje ob izgubi dragega moža.

Ob težki izgubi dragega sina, moža in očeta Luciana Gustinčiča izrekata svojem iskreno sožalje družini Cerkevnic-Glavice.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoje najgloblje sožalje pri-zadetim svojem družini Komar-Antoni.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata Vojko Mijot z družino svojem iskreno in občutno sožalje.

Odbor za spomenik padlim v NOB s Kolonkovec, od Sv. Ane in iz škednja se pridružuje žalovanju družine Gustinčič ob izgubi dragega Luciana.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Ob smrti Luciana Gustinčiča izrekata svoji tajnici Jolandi Gustinčič in družini občutno sožalje.

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi sin, mož in oče

LUCIANO (SAVO) GUSTINČIČ

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, 2. marca, ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalujoci mama Ivanka, žena Jolanda, sin Alex z ženo ter drugo sorodstvo.

Žalovanju se pridružujeta družina Prodan in Ivanka Saksida.

Trst, 1. marca 1981

Ob smrti dolgoletnega uslužbenca

LUCIANA GUSTINČIČA

izreka družini globoko sožalje

kollektiv Centralspeđa

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga

IVANKA POČKAJ vd. KRIŽMANČIČ

Pogreb bo jutri, 2. marca, ob 13.20 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Bazovico.

Žalujoci: sin Karlo, nevesta Rina, vnuka Tamara in Bruno ter ostalo sorodstvo

Bazovica, 1. marca 1981

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta)

Sporočamo žalostno vest, da je preminila v Beogradu, kjer smo jo tudi pokopali, naša draga žena, teta in svakinja

JOVANKA ČOK roj. PETKOVIČ

Žalujoci mož Milan, nečak Saško z ženo Marino ter svak Milan.

Beograd, Opčine, 1. marca 1981

Sporočamo žalostno vest, da je 26. februarja preminila v Beogradu naša draga svakinja in teta

JOVANKA ČOK

Obiščite jo bomo v trajnem spominu.

Družini Čok in Širca

Trst, Lonjer, Beograd, 1. marca 1981

Mnogo prezgodaj nas je zapustil

ZORAN ZLOBEC

Pogreb našega Zorana bo jutri, 2. marca, ob 15.30 na pokopališču v Kopru.

Žalujoci žena Stana z mamo, sestra Zorka, brata Milko in Z

RAZLASTITI HOČEJO NAD 30.000 KV. M VRTOV IN STANOVANJSKIH HIŠ

Damoklejev meč nad prebivalstvom «oaze» v spodnjem delu Sv. Ivana

Domačine, po večini Slovence, najrajonski svet in demokratične sile brezpogojno podprejo

Jutri ob 19.30 bo zasedal svetovni rajonski svet. Obravnaval bo pekoče vprašanje kamnoloma Paccanoni, obenem pa bo vzel v pretes izsledke poizvedovanja med dobrimi 120 družinami spodbujajočih tovarnskega področja pod Ul. S. Cilino med poslopijem bivše psihiatrične bolnice, bosketom in nekdanjo pivovarno Dreher, torej med ljudmi, ki jim tržaka občina z že žalostno znanimi načrti o gradnji cenevni in ljudskih stanovanj (PEEP) namerava razlastiti zemljo in hiše. Rezultate ankete smo že spoznali, ne moremo pa jih objaviti, ker bi to bilo pač nekorektno. Pomembno naj le, da so se tako rekoč vsi prebivalci te prave «oaze» odločno izrekli proti novi gradbeni pobudi, predlagali alternativne rešitve kot nekakšno iztegnjeno roko v smislu tovarnskega sodelovanja z okolico, hkrati pa dokazali neomajno voljo, da se ne pustijo odtrgati od zemlje in doma, na kateri so stoletno in še mnogo dlje zakoreninjeli.

Področje, ki naj bi ga žrtvovali v tako imenovane «javnikoristne» namene, ki pa v tem, kot se v marsikaterem drugem, na primer kolonkovskem primeru, javnikoristno ne more biti, meri natanko 30.353 kvadratnih metrov. Zaseja jo z enodružinskimi in kvečje trinatrodružinskimi hišami, okoli katerih se bobotijo vzorno obdelani vrtniki, naseljuje pa ga, kot že uvidoma rečeno, nekaj nad 120 družin ali blizu 250 oseb. To so pretežno starejši ljudje, upokojenici, a narodnostno zelo predvsem ljudje slovenskega porekla — območje je v preteklosti v resnici bilo znano kot območje mandirjarjev in lavander. Ko bi te ljudi nasilno izselili, bi to zanje pomenilo nepovraten proces socialnega, kulturnega, etničnega in sploh življenjskega hiranta: bilo bi tako, kot če bi človeškemu telesu odrezali življenjsko pomembnega organ. Ne, nikomur hočijo ravno tako, naklen pa je tako gradbeno — spekulacijske kot izrecno politično — spekulacijske narave. Slovenski življenjski pač trba čim bolj temeljito razkropiti na vse vetrove... in «Kolonkovec».

O kolonkovskem primeru smo že itak večkrat dejali da je po eni strani simbol boja tržaskih Slovencev za ohranitev zemljskega bogastva, pa je hkrati tudi merodajen precedens za morebitne bodoče posege PEEP, ki so že predvideni tudi za gornji del Sv. Ivana, oziroma za Podolnjer, pa še za Opčine. Vse to kljub okoliščinam, da se je tržaski občinski svet, kot znano, izrekel proti izvajanju gradbenih načrtov v predmetju in pričakovanju prilagoditve regulacijskega načrta ob-

čine deželnemu urbanističnemu načrtu. Varianta 25 pa kot taka že itak vsega ravno nasprotno od tega, kar skuša doseči tržaska občina z načrti PEEP. Toda povrtno se k spodnjemu Sv. Ivanu, torej k prizadetemu področju, katerega so na tržski občini povsem samovoljno (in morda nezakonito) preimenovali v «spodnji S. Cilino».

Kakor so nam pojasnil dr. Tiziano De Monte, Egidij Korosec in Ester Vatta, ki so člani odbora sedmih to je odbora, ki v imenu vsega prizadetega prebivalstva vodi boj zoper razlastitve — nameravajo v sklopu načrtov PEEP to graditi tri velesposloja s 310 stanovanji. Šlo bi za estetično si-cipr morda lepe podolgovate stavbe (ali «piskote», kot jih že sedaj nazivajo domačini, čeprav jim je hudomušnost lahko zgolj trenutna, saj so v resnici skoraj obupani), šlo pa bi tudi za povsem nepotrebne zgradbe. Koliko je vendar že bilo napisanega o naravnem prirastku v tržaski občini, ki neprestano upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Med nebrojem hišic, ki stojijo pri spodnjem Sv. Ivanu je mnogo takih, ki so že dolgo prazne in bi se torej dale lepo popraviti ter naseliti. Mnogo je tudi naseljenih, ki bi jih bilo ravno tako treba restavrirati in prilijeno razširiti. S tem bi pridobili lepo število novih stanovanj. Ne samo: na robu prizadetega območja leži 1880 kvadratnih metrov prostora zemljišče, ki je last prav tako znanega podjetja za stanovanjske selitve. Čemu — pravijo domačini — ne bi novih poslopij zgradili, če jih je že treba, na teh dveh površinah in tako pridobili skupaj s sanacijo obstoječih hišic enako, če ne večje število stanovanj, kot pa z izpeljavo načrtov PEEP. In še: predvidena višina novih poslopij upada, koliko o njeni po-naciji mestnih poslopij s praznimi stanovanji, koliko o ovrženosti zgodovinskega središča (Starega mesta) in tako naprej. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval gradnjo novih stanovanjskih naselij, in vendar! To pač hočejo gradbeni močitelji in politične sile jim ne morejo do živega. Toda: ali

jim prav zares ne morejo do živega ali pa jim kdo do živega sploh noče?

Kino

Ariston 16.00 - 22.00 «Gloria — una notte d'estate». Barvni film.
Eden 16.00 «Assassino allo specchio»
Jutri isti film ob 18.00.

Ritz 16.00 «Laguna blu». Brooke Shields, Christopher Atkins. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Jutri isti film ob 18.00.

Excelsior 16.00 «Arrivano i bersaglieri». Ugo Tognazzi. Barvni film za vsakogar.
Jutri isti film ob 16.30.

Grattacielo 15.00 «Mano lesta». T. Millian.
Jutri isti film ob 16.30.

Benice 16.30 «L'oca selvaggia colpisce ancora». G. Peck, R. Moor, D. Niven. Barvni film.
Aurora 16.00 «Pantazzi contro tutti». P. Villaggio.

Cristallo 16.30 «Il bisbetico domato». A. Celentano, O. Muti. Barvni film.
Vittorio Veneto 15.00 «L'insegnante al mare con tutta la classe». A. Rizzoli, L. Banfi. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Jutri: 16.00 «Marion play lady superpomo». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Capitol 16.00 «Mi faccio la barca». J. Dorelli, L. Antonelli. Barvni film.

Moderno Matineja: 10.00 «Il Gatto con gli stivali in giro per il mondo». Risanek. Sledi otroško pustno rajanje.

Moderno 15.30 «Quando chiama uno sconosciuto». Prepovedan mladini pod 14. letom.

Lumiere 14.30 «L'ultimo combattimento di Chen». B. Lee.
Jutri isti film ob 16.30.

Mignon 15.00 «Laura, primizia d'amore». Režija D. Hamilton. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nazionale 15.30 - 22.15 «Together». O. Newton - John.
Jutri: «Incontri molto ravvicinati». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Filodrammatico 14.00 - 22.00 «La superpomoerotica di Clarissa». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Radio 16.00 «Perversione erotica di una minorenne». Prepovedan mladini pod 18. letom.

SD Mladina iz Kriza priredi danes, 1. marca, ob 16. in 19. ure v Prosvetnem domu A. Sirk v Krizu otroško pustno rajanje. Ob 20.30 do 00.01 pa pustni ples. Vabljeni maske. Vstop prost.

Športno društvo Polet vabi na pustni ples, ki bo v torek, 3. marca, v Prosvetnem domu na Opčinah. Igral bo ansambel TAIMS. Vabila lahko dvignete na sedežu društva (v Prosvetnem domu na Opčinah) do jutri, 2. marca, med 19. in 20. uro, danes pa ob 11. do 12. ure. Nagrajene bodo najlepše maske.

Društvo slovenskih naravoslovcov in tehnikov Tone Penko vabi na predavanje, z naslovom «Lisaji kot indikator čistega zraka», ki bo v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Franciška 20, v petek, 6. m. ob 20. uri. Predavala bo prof. Marinka Pertot. Vabljeni vabljeni.

Fotokrožek Trst 80. Dobimo se v petek, 6. marca, ob 20. uri v sejni dvorani ZSKD, Ul. sv. Franciška 20/II. Pogovorili se bomo o bodočem delovanju in o drugih važnih točkah. Vabimo čim večje število ljubiteljev fotografije, ki bi se radi vključili v to tehnično dejavnost. V načrtu imamo fotografski tečaj.

T. R.

Razstave

Občinska uprava sporoča, da si bodo v marcu v občinski galeriji na Trgu Unità sledile razstave del naslednjih umetnikov: od 2. do 13. marca Giovanni Duiza, od 14. do 22. marca Silve Ponce, od 23. do 31. marca Renza Moreau in od 31. marca do 7. aprila Lida Dambrosija.

V videmski središnji galeriji Centro friulano arti plastiche in Vidmu, Via Beato Odorico da Pordenone šte. 3. je odprl razstavo svojih del tržaski slikar De ziderij Svara.

Čestitke

Včeraj je praznovala 13. rojstni dan SONJA GRGIĆ s. Padrić. Vse najboljše ji želijo teti Milena in Marija ter strica Oskar in Rafael.

Prosek: tel. 225 141; Božje polje Zgonik: tel. 225 596; Nabrežina: tel. 200 121; Sesljan: tel. 209 197; Zavije: tel. 213 137; Milje: tel. 271 124.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba ob 20.00 do 8. ure tel. 732 627, predprizniti ob 14. do 21. ure in praznična ob 8. do 20. ure, tel. 68 441.

LOTERIJA

BARI 47 25 49 36 18
CAGLIARI 39 69 71 53 50
FIRENCE 55 51 86 4 59
GENOVA 6 12 24 23 86
MILAN 58 21 28 39 41
NEAPELI 66 4 74 28 44
PALERMO 19 39 21 67 40
RIM 60 90 72 83 35
TURIN 81 78 3 54 59
BENETKE 48 57 50 7 5

ENALOTTO

X X X 1 X 2 1 X 2 X 1 2
KVOTE
12 — 4.790.000 lir
11 — 341.100 lir
10 — 38.200 lir

ZA VAŠO POROKO...

OD IDEALISTIČNIH ZAMISLI DO NJIHOVEGA PROPADA PRI GRADNJI NASELJA

Potovanje skozi zgoščen niz perečih vprašanj s katerimi se soočajo prebivalci pri Sv. Sergiju

Pogovor s pred leti razlaščenimi Slovenci in socialno delavko - Kakšne so perspektive razvoja in kje zaviralne sile - Kdo je kriv za današnje stanje?

Poleg Naselja sv. Sergija je v zadnjem času nastalo tudi naselje «Altura», ki pa še zdaleč ni rešilo stanovanjskega vprašanja mesta. V takih naseljih pa po drugi strani nastajajo večkrat socialna nesoglasja

Zanimivo je včasih opažati, kateri so vzroki določene stvarnosti, kako časa oplovi svoje in kako lahko se najboljša zamisel propade, njena neuresničitev pa povzroči vrsto problemov v družbi. To, da ljudje živijo v slabih življenjskih pogojih, v okolju, kjer nimajo možnosti dopolnjevanja svoje osebnosti, največkrat vodi k odtujenosti in nezainteresiranosti. Tako naselje je postalo Naselje sv. Sergija. Zamisljeno je sicer bilo kot idealno naselje, a je prav kmalu začelo pridobivati značilnosti «mrtevga» naselja, izločenega in odmaknjenega od mesta, a popolnoma odvisnega od njega (v ekonomskem, družbenem in upravnem smislu). Mimo njegovega zunanjega videza, ki deluje dokaj enotno, je v tem naselju dokaj raznočrtnost, kar je opaziti predvsem v sestavi prebivalstva.

Začetna zamisel njegove izgradnje sega že v leto 1949, ko so ustanovili Pristanisko ustanovo z namenom, da se na območju jugovzhodno od mesta razvije industrijska cona. Izgradnja industrijske cone naj bi vzporedno spremljal tudi začetek gradnje bivalnega naselja za tu zaposlene delavce. Zamisljeno je bilo naselje z modernimi karakteristikami, ki bi nudilo vse potrebne ekonomske, družbene in kulturne objekte za živahno in dokaj samostojno družbeno življenje in ne samo sklop stanovanjskih blokov. Ideja, ki je bila poverjena angleškemu arhitektu Rogersu in izvedba načrta sta bili zelo velikopotezni: osrednjo pozornost so posvetili ravno vrsti objektov za prijetno in živahno družbeno življenje naseljenčev. Predvideno se bile gradnje tržnice, kina in gledališča, raznih šol, športnih igrišč in rekreacijskih centrov, cerkve, župnišča ter parkov in zelenih površin. Že na začetku pa se je izkazalo, da so bili načrti ne-realni predvsem zato, ker ni bilo mogoče direktno prenašati angleških modelov urbanizacije. Časen tempo realizacije je kmalu pokazal, da vseh načrtovanih objektov ne moremo realizirati in spremembi začetne zamisli so se močno «pripenjali» birokratski zapletitaji in pomanjkanje finančnih sredstev. Jasen primer takega dela je začetek gradnje prvih stanovanjskih hiš leta 1957, središčne naselja pa je bilo dokončano 10 let pozneje.

Siroko območje, ki se razteza jugovzhodno od mesta Trsta in meji na dolinsko občino, sega do Ricmanj ter zahodno do Rovt, je začelo spremenjati svoj videz okrog leta 1957 z začetki gradnje industrijske cone. V ta čas lahko postavimo prva okupovanja zemljišč in kmalu zatem prve razlstitve. Podobno kot se danes izvajajo razlstitve slovenskih kmetov na Kolonovcu so se izvajale tudi v preteklosti in tudi na tem območju. Slovenci dobro vedo iz številnih zgodovinskih izkušenj, da so bile le največkrat v škodo naše narodnostne skupnosti. Urbanistična politika se je največkrat odločila za ljudske gradnje v predelih, kjer so živeli pretežno slovenski kmetje, z namenom, da se razvije njihovo skupnostno življenje. O takratnem izgledu zemlja in o dogajanju smo povprašali Roza Božič, ki je ostal v spominu tisti čas ko je morala z družino zapustiti komaj dokončano hišo.

Vpr.: Že od začetka ste v Naselju sv. Sergija. Ali nam lahko poveste kakšen je bil izgled tega naselja pred izgradnjo?

Odg.: Dobro se spominjam. Bilo je zelo lepo, polno njiv, travnikov, veliko sadnih dreves in vinogradov. Lastniki zemlje so bili v večini delu Ricmanjci, ki so se tudi ukvarjali predvsem s poljedelstvom. Kasneje so se nekateri zaposlili v tovarnah in zemlja je ostala neobdelana, zato se razlstitvi nekateri niso upirali.

Vpr.: Kateri prebivalci so živel tu?

Odg.: V glavnem so to bili Slovenci, razen nekaj «Korčanov». Bilo nas je štirinajst družin. Večini smo bili na Domjo, ker so bile tam vse trgovine in šole.

Vpr.: Kako ste živeli in kakšne so bile možnosti zaposlitve?

Odg.: Jaz sem kuhala za delavce gradbenega podjetja, ko se je gradila industrijska cona. Pred tem je bilo težje. V Trst je vozil avtobus iz Ricmanj samo enkrat na dan. Tja so hodili ljudje na delo, prodajali mleko in kmetijski pridelke. Morali smo hoditi peš do avtobusa na «Pontano» pri Domju.

Vpr.: Kje ste živeli pred razlstitvijo?

Odg.: Začeli smo graditi hišo 1. 1951, ki je bila točno na tistem mestu, kjer je sedaj cerkev. Takrat se je tam reklo na «Baredah».

Vpr.: Kdaj ste izvedeli, da boste razlščeni?

Odg.: Leta 1957 se je že govorilo o tem. To nas je hudo prizadelo, saj naš novi dom še ni bil dokončan. Na razlščitev se ni bilo mogoče pritožiti — tako so določili in tako je moralo biti. Pritožili pa smo se zaradi nizke odškodnine, ki je bila takda, da se ni niti približala vrednosti hiše in zemlje, vendar ni bilo izbire. Obrnili smo se na občno in povprašali za pomoč. Rekli so, da nam lahko pomagajo samo denarno, in sicer so nam ponudili 5.000 lir. Bili smo zelo potrti in užaljeni — takšne smešne cene nismo sprejeli.

Vpr.: Ali so vam ponudili kakšno novo stanovanje?

Odg.: Ah, kje pa! Priskrbeli so nam samo zemljišče, ki smo ga kupili z denarjem odškodnine. Na razpolago smo imeli samo trideset dni, v teh dneh je bilo treba poskrbeti, kje bomo živeli. Na hitro smo na novem zemljišču zgradili klet, kjer sva živela z možem, otroka pa sva dala v Di-jaški dom, kjer sta ostala tri leta.

Najhuje pa je bilo, da smo morali sami porušiti še nedokončano hišo, na drugi strani pa graditi novo.

Vpr.: Kakšno se vam zdi Naselje sv. Sergija danes?

Odg.: Ne počutim se dobro. Nekaj so tukaj živeli Slovenci, sedaj pa ne srečam nikogar več. Razen starih prijateljev. Na začetku je bilo posebno hudo, ko so naselili prvih 125 družin, med katerimi je bilo samo nekaj Slovencev. Ljudje niso našli med seboj stika, zato so pričeli živeti vsak zase.

Na tem območju je torej v 15 letih zrastle sklop sivoobetonskih zgradb, brez družbene vsebine. Ljudje so bili sem «slučajno nametani», in sicer po kriterijih, ki jih je določila politika ljudskih gradenj. Ta mešana populacija je oblikovala družbeno skupnost, ki ima svoje specifične socialne značilnosti, ki se kažejo v različnem nacionalnem izvoru, torej različnih tradicijah in kulturnih razlikah med posameznimi poslojci. Prebivalstvo, kateremu so bila stanovanja dodeljena brez možnosti izbire, je prineslo s seboj zelo različne načine mišljenja, različne ideologije in zavesti. V tej množici so nastali skupni problemi, ki niso mogli izoblikovati neke skupne zavesti o pripadnosti. Če hujše, zdi se, da ljudje s težavo ohranijo svojo identiteto. Ravno ta raznovrstnost izvora med samimi ljudmi močno obremenjuje njihove medsebojne odnose. Najhuša posledica tega je nezainteresiranost za soudeležbo pri organiziranju življenja v skupnosti, pasiven odnos in neangajiranost do perečih problemov svojega okolja ter do njihovega reševanja.

V takih pogojih ima socialna služba veliko dela. Socialna delavka Lucia Umari, zaposlena pri rajonskem svetu za Sv. Ano - Sv. Sergij nam je nakazala nekaj problemov, s katerimi se srečujejo ljudje.

«V Naselju sv. Sergija se ukvarjamo predvsem s takimi socialnimi problemi, ki so skupni celemu Trstu, vendar ima to naselje tudi specifične socialne značilnosti. Upravičeno niso pomislili, da za življenje nista dovolj soba in kuhinja, poskrbeli so samo za primarne potrebe, družbeno življenje pa je ostalo v ozadju. Hudo problem so starejši ljudje, ki živijo osamljeno in v slabih razmerah. Mi skušamo tem ljudem nuditi pomoč z organiziranim delom na razpolago le seja, je imela na razpolago le eno skromno sobo, v kateri so potem namestili šolsko knjižnico in si tudi delijo prostor s šolo za dopolnilni pouk. To pomeni, da so šolski prostori še vedno razpršeni na raznih koncih in se morajo zato učitelji in učenci stalno seliti. Ostali objekti sanitarnega in administrativnega značaja so tudi nezadostni (2-krat tedensko je v ordinaciji zdravnik, prva pomoč ne obstaja, do predmestja ni bilo niti lekarne). Poleg tega je v naselju še poštni urad, vsi ostali administrativni uradi in službe pa so vključeni v sedež rajonske konzulte in v mestu. Tako se čuti močno pomanjkanje bančne urada, urada za plačevanje telefonskih in drugih računov ter davkov.

Sekcija KPI «Pescatori» predstavlja edino aktivno združenje pri Sv. Sergiju. V ljudskem delu, je imela na razpolago le eno skromno sobo, v kateri so potem namestili šolsko knjižnico in si tudi delijo prostor s šolo za dopolnilni pouk. To pomeni, da so šolski prostori še vedno razpršeni na raznih koncih in se morajo zato učitelji in učenci stalno seliti. Ostali objekti sanitarnega in administrativnega značaja so tudi nezadostni (2-krat tedensko je v ordinaciji zdravnik, prva pomoč ne obstaja, do predmestja ni bilo niti lekarne). Poleg tega je v naselju še poštni urad, vsi ostali administrativni uradi in službe pa so vključeni v sedež rajonske konzulte in v mestu. Tako se čuti močno pomanjkanje bančne urada, urada za plačevanje telefonskih in drugih računov ter davkov.

Sekcija KPI «Pescatori» predstavlja edino aktivno združenje pri Sv. Sergiju. V ljudskem delu, je imela na razpolago le eno skromno sobo, v kateri so potem namestili šolsko knjižnico in si tudi delijo prostor s šolo za dopolnilni pouk. To pomeni, da so šolski prostori še vedno razpršeni na raznih koncih in se morajo zato učitelji in učenci stalno seliti. Ostali objekti sanitarnega in administrativnega značaja so tudi nezadostni (2-krat tedensko je v ordinaciji zdravnik, prva pomoč ne obstaja, do predmestja ni bilo niti lekarne). Poleg tega je v naselju še poštni urad, vsi ostali administrativni uradi in službe pa so vključeni v sedež rajonske konzulte in v mestu. Tako se čuti močno pomanjkanje bančne urada, urada za plačevanje telefonskih in drugih računov ter davkov.

Pred kratkim je pristojni deželni urbanistični organ odobril varianto 25 k tržaškemu splošnemu regulacijskemu načrtu. S tem se zaključuje več kot desetletno obdobje debat in polemik o potrebni urbanistične politike na krajevni ravni in novih instrumentov za njeno konkretno izvajanje. Dogodek je pomemben, ker skozen lahko gledamo na bodoči razvoj našega ozemlja, prav tako pa je poučen, ker nam posredno prikazuje različne pristope družbenopolitičnih komponent večinskega naroda do bistvenih potreb slovenske narodnostne skupnosti. Koristno je torej, da se ob sklepih tako dolgega procesa, zamislimo.

Z izdelavo variante 25 si je prejšnja občinska uprava zadala vrsto pomembnih ciljev o prostorski preureditvi občinskega ozemlja, ki naj bi izhajala iz družbeno mestnega prostora. Novo zasnovana urbanistična politika je težila predvsem k omejitvi naseljevanja k izboljšanju splošnega sistema komunikacij in k dokončni ureditvi vprašanja zazidljivosti in obnove v jedrih krajskih vasi.

Vsem je jasno, da je tako obširne in zahtevne cilje težko doseči. Prepogosto so planski cilji spreslo, strokovno neupravičeni in sredstva nezadostna, ali pa neprimerna za njihovo uresničevanje. Tako danes ugotavljamo, da je varianta 25 preskromen instrument za preusmeritev urbanistične politike in da so izhodni

razvoj našega ozemlja, prav tako pa je poučen, ker nam posredno prikazuje različne pristope družbenopolitičnih komponent večinskega naroda do bistvenih potreb slovenske narodnostne skupnosti. Koristno je torej, da se ob sklepih tako dolgega procesa, zamislimo.

Z izdelavo variante 25 si je prejšnja občinska uprava zadala vrsto pomembnih ciljev o prostorski preureditvi občinskega ozemlja, ki naj bi izhajala iz družbeno mestnega prostora. Novo zasnovana urbanistična politika je težila predvsem k omejitvi naseljevanja k izboljšanju splošnega sistema komunikacij in k dokončni ureditvi vprašanja zazidljivosti in obnove v jedrih krajskih vasi.

Vsem je jasno, da je tako obširne in zahtevne cilje težko doseči. Prepogosto so planski cilji spreslo, strokovno neupravičeni in sredstva nezadostna, ali pa neprimerna za njihovo uresničevanje. Tako danes ugotavljamo, da je varianta 25 preskromen instrument za preusmeritev urbanistične politike in da so izhodni

sva prejšnje uprave ponovno prešla v ozadje. To se pravi, da je spet prišla v ospredje težnja po določevanju zazidljivih površin in je zato sedanjí instrument še vedno neprimern, da bi omejil novo naseljevanje predmetov, da je izboljšanje uslug ostalo le na papirju in da je zaradi neorganskega urbanističnega pravilnika ostala dokončna obnova mestnega jedra in okoliških naselij neuresničena obljuba.

Upravičeno se torej vprašujemo, zakaj po desetih letih še niso izdelali takih instrumentov, ki bi poleg splošne obnove mestnega jedra zagotovili tudi okoliškim vsem ustrezne standarde splošnega urbanega življenja. Komu gre pripisati krivdo: neodločnosti pri sprejemanju, pomanjkanju politične volje sedanjih upraviteljev, neodgovornosti in neprimernosti načrtovalcev, nazadnjaškim težnjam vodilnih gospodarskih mestnih krogov, ali pa splošnem kritičnem stanju javnih ustanov in s tem v zvezi urbanističnih dejavnosti urav? Dosedanja tolmačenja kažejo predvsem na odgovornosti tržaške občinske uprave, češ da so zadnji popravki variante posledica bodisi nazadnjaške politike te uprave in njene nenaklonjenosti slovenski narodnosti skupnosti, bodisi togosti državnega urbanističnega plana in odtujenosti deželnih organov, od specifične krajevne gospodarske in prostorske problematike.

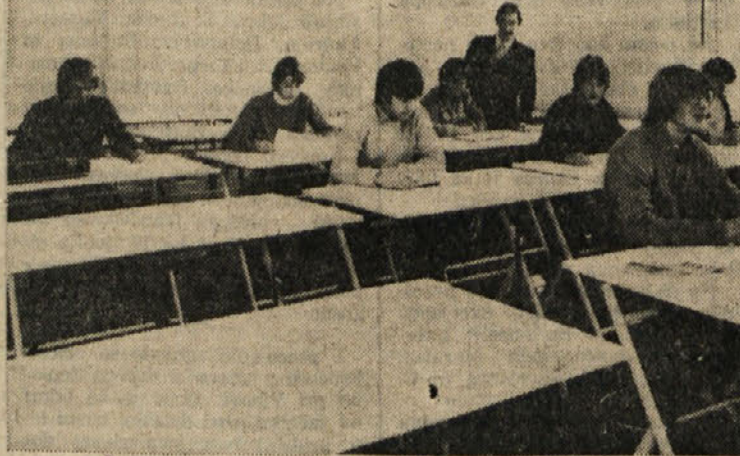
Nedvomno so vsi navedeni vzroki v večji ali manjši meri vplivali na izhode variante, nepravilno pa bi bilo, kot se večkrat dogaja, zamenjati posledice z vzroki, to se pravi podcenjevati vpliv splošnega političnega stanja in splošne krize javnih ustanov na sklepne procese urbanistične dejavnosti. Predvsem pa bi bilo napačno spregledati vpliv splošne zmede in političnih izhodov posameznih sil, ki delujejo na občinski ravni, katerim ni uspelo uskladiati zahtev družbeno usmerjenega urbanističnega politike z vsakdanjim delovanjem tako upravnih kot političnih organov.

Marsikdo se danes sprašuje, kakšna je bila politika prejšnjega občinskega odbora, kaj se je pravzaprav skrivalo za navidezno naprednost župana in njegovih sodelavcev. Danes lahko zasledimo v dejanjih in besedah takratnih upraviteljev veliko razdvojenost, ki je v veliki meri pogojevala sedanjí varianto in druge pomembne občinske instrumente prostorskega planiranja, kar gre v prvi vrsti pripisati vplivu, ki ga v našem mestu izvajajo gospodarski krogi, vezani na interese gradbeno-industrijske, ki gledajo na urbanistični razvoj mesta zgolj v funkciji obnove zastarelih tehnologij in reorganizacije delovnega pro-

vod ostane v teh prostorih in v nadaljevanju naj bi tu imel sedež odsek za geometre. Nadaljnja preureditev poslojpa je ob omenjeni šoli je prepuščena arhitektu Brunu Demitriju, ki ima že v pripravi načrte za obnovo obstoječih zgradb: Vse dokler dela ne bodo stekla, in upa se, da se ne bodo tako zavlačala kot pri nadgradnji ticeja, pa bodo ostali praktični problemi šole nerešeni, gre predvsem za problem laboratorijev in delavnice. Nekaterih zavod sploh še nima, drugi pa so še nezadostno opremljeni.

Primer rešitve prostorske stiske poklicnega zavoda jasno kaže, kako je mogoče probleme reševati na najbolj učinkovit in ekspanziven način z organiziranim in udarnim delom. Za to jim gre vse priznanje.

VB

Dijaki Strokovega zavoda za industrijo in obrt med učno uro

Stanovanjski bloki se dvigajo v nebo. Za temi brezobličnimi zidovi pa živijo družine in ljudje, ki so mnogokrat izruti iz svojega naravnega okolja

OB ŠTEVILNIH VPRAŠANJH, KI SPREMLJAJO VARIANTO 25

Urbanistično politiko v našem mestu usmerjajo vodilni gospodarski krogi

sva prejšnje uprave ponovno prešla v ozadje. To se pravi, da je spet prišla v ospredje težnja po določevanju zazidljivih površin in je zato sedanjí instrument še vedno neprimern, da bi omejil novo naseljevanje predmetov, da je izboljšanje uslug ostalo le na papirju in da je zaradi neorganskega urbanističnega pravilnika ostala dokončna obnova mestnega jedra in okoliških naselij neuresničena obljuba.

Upravičeno se torej vprašujemo, zakaj po desetih letih še niso izdelali takih instrumentov, ki bi poleg splošne obnove mestnega jedra zagotovili tudi okoliškim vsem ustrezne standarde splošnega urbanega življenja. Komu gre pripisati krivdo: neodločnosti pri sprejemanju, pomanjkanju politične volje sedanjih upraviteljev, neodgovornosti in neprimernosti načrtovalcev, nazadnjaškim težnjam vodilnih gospodarskih mestnih krogov, ali pa splošnem kritičnem stanju javnih ustanov in s tem v zvezi urbanističnih dejavnosti urav? Dosedanja tolmačenja kažejo predvsem na odgovornosti tržaške občinske uprave, češ da so zadnji popravki variante posledica bodisi nazadnjaške politike te uprave in njene nenaklonjenosti slovenski narodnosti skupnosti, bodisi togosti državnega urbanističnega plana in odtujenosti deželnih organov, od specifične krajevne gospodarske in prostorske problematike.

Nedvomno so vsi navedeni vzroki v večji ali manjši meri vplivali na izhode variante, nepravilno pa bi bilo, kot se večkrat dogaja, zamenjati posledice z vzroki, to se pravi podcenjevati vpliv splošnega političnega stanja in splošne krize javnih ustanov na sklepne procese urbanistične dejavnosti. Predvsem pa bi bilo napačno spregledati vpliv splošne zmede in političnih izhodov posameznih sil, ki delujejo na občinski ravni, katerim ni uspelo uskladiati zahtev družbeno usmerjenega urbanističnega politike z vsakdanjim delovanjem tako upravnih kot političnih organov.

Marsikdo se danes sprašuje, kakšna je bila politika prejšnjega občinskega odbora, kaj se je pravzaprav skrivalo za navidezno naprednost župana in njegovih sodelavcev. Danes lahko zasledimo v dejanjih in besedah takratnih upraviteljev veliko razdvojenost, ki je v veliki meri pogojevala sedanjí varianto in druge pomembne občinske instrumente prostorskega planiranja, kar gre v prvi vrsti pripisati vplivu, ki ga v našem mestu izvajajo gospodarski krogi, vezani na interese gradbeno-industrijske, ki gledajo na urbanistični razvoj mesta zgolj v funkciji obnove zastarelih tehnologij in reorganizacije delovnega pro-

cesa v gradbeništvu. Za tako razvojno politiko so potrebne velike proste površine. Te težnje so zato marsikdaj pronicale v našo stvarnost s posegi v obliki ljudskih gradenj, kljub nasprotovanju uradne urbanistične politike takratne uprave, ki je bila proti širjenju mesta in se je v duhu pričakovane urbanistične reforme zavzemala za preusmeritev gradbeno-dejavnosti v mestno jedro. Občinski predlogi pa niso nikdar pričrli določenih gospodarskih krogov, ki še danes odklanjajo takšno politiko, ki bi zasledovala družbene interese celotne občinske skupnosti.

Gre torej za oster spor med splošnimi zahtevami občanov, ki želijo izboljšanje svojega bivalnega stanja, in specifičnim interesom gospodarskih krogov. Občinski upravi pa ni uspelo niti deloma uskladiati teh interesov in sproži okrog tega demokratično konfrontacijo. Neuspeh, ki ne zaveza samo prostorskega vprašanja, temveč z njima tudi problem razvoja produktivne dejavnosti in zaposlovanja, je povzročil in prisilil prejšnjo upravo, da je v končni stiski popolnoma zataljila svoje napredne poglede in si spet prisvojila linijo mestnih vodilnih slojev, kateri je prejel dolgo nasprotovanja. Lahko torej rečemo, da se je varianta 25 izjavila zaradi pomanjkanja konkretnega gospodarskega izhodišča. Čeprav se ne skladajo med dvema nasprotujočima si družbenima komponentama poraja predvsem na krajevni ravni, je to tudi posledica splošnega političnega stanja in neustreznega izvrševanja zakonskega urbanističnega paketa, ki danes nadomestja urbanistično reformo. Tako po odobritvi vseh sklepov krajevnih urbanističnih organov so se temeljni zakoni novega urbanističnega paketa izkazali za preobsežne, ta so se prav tiste sile, ki so se skozi dolga desetletja borile za reformo in so končno dosegle napredne, čeprav kompromisne rešitve, odpovedale pri njenem uresničevanju. Vroko celotnega nazadovanja urbanistične reforme lahko zasledimo tako na politični ravni, kjer opazimo tudi splošno oboževanje kulturno politične konfrontacije v krajevnem in vsedržavnem obsegu, kot v samih izhodnih urbanističnega paketa.

Ni preveč, da naletimo v italijanski urbanistični zakonodaji na takaka kulturnopolitična izhodišča, ki zagovarjajo po-rčno po vodilni sloji krajevnih uprav in nakazujejo pot k takemu institucionalnemu modelu, kjer bi krajevna uprava sklepala v popolni avtonomiji. Tako pojmovanje privede zanka do zaključka, da je krajevna uprava predvsem organ izvrševanja optimalnih funkcij, to se pravi sedež, kjer naj se za vsako vprašanje najde najboljša rešitev. Urbanistična reforma si ni postavila za cilj tako zasnovanega modela, temveč je sprejemala kot dejstvo in s tem zamenjala upanja z resnico, ideologijo s prakso. Nakazala je močnejše instrumente izvajanja, ki so se kaj kmalu

lu izkazali kot premočni udar na prešibkem telesu in zaradi tega kaj kmalu odpadli. Prevladalo je torej določeno kulturno pojmovanje funkcij krajevnih uprav, povzeto po naprednih teorijah prostorskega planiranja, ki so se v povojnem času razvile v nekaterih državah, nad praktičnim in konkretnim gledanjem na probleme italijanske uprave, ki je po svoji strukturi in strankarskem sistemu popolnoma različna od tujih modelov. Tako optimistično pojmovanje resničnega stanja občinskih, pokrajinskih in deželnih ustanov zanemara dejansko potrebo po večji sklopni avtonomiji krajevnih organov, po boljših strokovnih osnovah občinskih planskih služb.

Sprejemajoč potrebo po novih metodah strokovnega dela, se pravi sprejemati dejstva, ki so vsem na dlani: napaden odnos med javno upravo in zunanjimi sodelavci, ki nikakor ne morejo nadomestiti, tako zavojo svoje skromne priprave, kot razpoložljivih sredstev, planskih služb; pomanjkanje kontinuitete in dolgoročnega delovanja pri strokovnem delu in pretogi delovni pogoji v javnih uradnih.

Nič čudnega, da urbanistični poklic v povojni dobi sploh ni napredoval in da se pri nas, kot časa renesančnih mojstrov, še vedno uporabljata svinčnik in olnati papir, medtem ko sta drugje že zdavnaj prodrla elektronika in informatika.

Ne moremo torej mimo ugotovitve, da se pogoji, ki se ustvarjajo v krajevni upravi, pospešeno približujejo neredu in razvedrojenosti podedovanih in novih kulturnih vrednot. Vedno globlje se potapljamo v začarani krog, v katerem se urbanistična dejavnost vedno bolj prepušča slučajnosti in je silnija zamenjava načrtnosti in občasnosti kontinuirano delo. Ne čudimo se torej, da so naprednejši pogledi pri snovanju urbanističnih planov kaj kmalu propadli in da se na tej varianti 25 izrodila do take mere, da se že govori o varianti 26, o novih področnih načrtih in o drugih variantah. Seveda je za tako stanje veliko odgovorna tudi sedanja občinska uprava, ki je prepuščala vodenje urbanistične politike že omejenim gospodarskim vodilnim krogom. Lahko pa rečemo, da bi se občinski upravi ne bilo mogoče otresati političnih odgovornosti in spreledovati osnovnih potreb mestne skupnosti, če bi ves krajevni politični sistem ne bil tako šibek.

Kaj si po vsem lahko pričakujemo Slovenci in predvsem tisti, katerim toliko ni bilo dovolje, katerim graditi na svoji zemlji in katerim se danes niso v tem pogledu zagotovljena zadostna jamstva. Žal pa je brezupno pričakovati hitrih in učinkovitih rešitev in bodo postopki za izdelavo novih področnih planov prav tako dolgi kot prejšnji. Rešitve morajo zato naši ljudje iskati s svojimi močmi, s tem, da od svojih strokovno političnih organizacij zahtevajo odločnejše nastopanje.

IGOR JOGAN

MARIO BEVLACQUA

TRST — Ul. Conti 9 — tel. 793071

VSI SPECIALNI IN TRADICIONALNI STROJI ZA MIZARSTVO IN MEHANIKO

V našem skladišču imamo tudi veliko izbiro rabljenih strojev in nadomestnih delov.

OB SOBOTAH ZAPRTO!

OB IZIDU PRVE ŠTEVILKE PRED 100 LETI IN ZADNJE PRED 40 LETI

Pomen «Ljubljanskega zvona» za vso slovensko književnost

Vsega je izšlo 722 zvezkov v 60 debelih letnih knjigah z dodatkom še dveh iz leta 1941, ali skupno 44.746 strani

Leta 1858 je Anton Janežič začel izdajati Slovenski glasnik, ki je bil prvi vidnejši slovenski list za književnost. S tem je bila tudi dana podlaga za poznejša tovrstna glasila; ki so mnogo in odlično pripomogli k razvoju slovenskega slovstva in jezika.

Glasniku, ki je izhajal do poletja 1868, ko je moral zaradi nastalih težav utihniti, je sledil Stritarjev «Zvon», a je tudi ta naltel na svoji poti na mnoge ovire, tako, da je bil ob koncu l. 1880 prisiljen obmolniti. V splošni o svojem prenehanju na Zvon napoveduje ertvojnega novega lepovernega lista, ki bo izhajal v Ljubljani (namreč Janežičev Glasnik je izhajal v Celovcu, Stritarjev Zvon pa na Dunaju), in se bo imenoval «Ljubljanski Zvon». Izdajali ga bodo Josip Jurčič, Janko Kernik, Fran Levce in Ivaj Tavcar. Imena teh priznanih mladih pisateljev so že na samem začetku zagotovila uspeh novemu glasilu. In res, ko je meseca januarja 1881 izšla prva številka Ljubljanskega Zvona, je ta takoj vzbudil veliko zanimanje, ter postal najvažnejši slovenski leoslovni list. In tak je ostal vseh dolžni 60 let neprekinjenega izhajanja, ki se je zaključilo točno pred 40. leti. Torej letos sovpada 100-letnica prve in 40-letnica zadnje številke tega sijajnega književnega glasila. Ker pa je Zvon danes marsikomu, zlasti mlajšemu rodu, le bolj malo znan in ker je ostal v zgodovini naše kulture dragoceno pričevanje, smo za to dvojnó pomembno slovestveno obkinito pripravili kratek pregled res velikega obsega Ljubljanskega Zvona.

Ljubljanski Zvon je začel izhajati januarja l. 1881. Je že takoj prikladal k sodelovanju vse tedanje vidnejše oblikovalce slovenske besede, ne glede na umetniško struo ali politično miselnje, tako da je zadobil solodno vodilno vlogo v naši književnosti. To skurno sodelovanje vseh slovenskih književnikov, ki je res blagodejno vplivalo na razvoj našega slovstva, je trajalo do leta 1938, ko so katoliški krogi ustanovili svoje glasilo. «Dom in svet» h kateremu so pristopili mnogi pisci te struje, ki so, seveda zapustili Zvon.

Toda Zvon, ki ga je tedaj urejal in spretno vodil Fran Levce, je ostal ta pretrpes brez hujših posledic, ter je nadaljeval svoje poslanstvo po začrtani poti, kajti seme, ki ga je list sročil na slovestno polje, je že dajalo obilne sadove — nove oblikovalce naše besede umetnosti. In teh je bilo vedno več.

Posebno je prišla do izraza lepota novih oblik pisanja ob prelomu stoletja, ko se je v našem slovstvu pojavila nova struja, imenovana «Slovenska moderna», katero so sestavljali Kette, Cankar, Murn in Zupančič. Ti štirje in še drugi mladi slovestveni ustvarjalci, so se tudi navduševali za borbenega Zvonovega urednika Askercia, ki je v tem svojem glasilu krepko podpiral novi rod in njegovo mnogo obetajoče pisanje.

Toda to uspešno sodelovanje med mladimi literati in Ljubljanskim zvonom, ki je dalo slovenski književnosti toliko lepih sadov, se je na žalost prekmahalje nalo, Kette in Murn sta drug za drugim umrli. Cankar in Zupančič pa sta zaradi nesoglasja z Askercem za nekaj časa skoro popolnoma opustila sodelovanje z Zvonom, in tudi pesnik «Balada» Askere, je zapustil uredništvo lista. Čas pa je kmalu izlislal za boleči spor in Zvon je dalje lepo donei slovenskim bralcem ter jim prinatal kulturno in duševno hrano.

Tudi skozi viharne čase prve svetovne vojne se je Ljubljanski Zvon prebil brez hujših posledic ter se pod uredništvom Zupančiča, Pušlja in Labode predstavil svobodni domovini v novostanovljeni Jugoslaviji, kjer je nadaljeval svoje kulturno poslanstvo.

Leta 1932 je ostler notranji spor hudo pretresel list a ga ni strl, le uredništvo je močno okrnili. Odstopil so in odgovorili sodelovanje odlični književniki kot Josip Vidmar, Ferdo Kozak, Fran Albreht in še drugi ter ustanovili novo glasilo «Sodobnost». Zadnja leta je Zvon urejeval Jos Kozak, ki je po mnenju nekaterih kritikov dal listu bolj levičarske smerne. Ko pa je spomlad l. 1941 prišlo do usodne zasedbe Sloveniji s strani nacifasističnih sil, so se politične razmere zaostriile in proti zavojavalcem se je rodil silovit odpor. Med raznimi dejanji je bil proglasen tudi kulturni molk in ker so dopisovalci odpovedali, je bil Ljubljanski Zvon prisiljen prenehati svoje iskanje. «Utihiu» je za vedno.

To največje in najvažnejše slovensko književno glasilo so urejevali sledeči književniki: F. Levce, 1881-90; J. Tavcar, 1891-94; V. Bežek, 1895-98; A. Askere in A. Mikuš, 1899; A. Askere, 1900-02; F. Zbanišnik, 1903-09; J. Stehinger 1910-16; O. Zupančič, 1917; A. Labode, M. Pušljak, I. Pregl, J. Glonar, 1919; J. Glonar, 1920-21; F. Albreht, 1922-32; B. Borko, A. Gspan, T. Selihar, 1933; A. Ocirk, 1934; A. Ocirk, J. Kozak 1935; J. Kozak, 1936-41.

Ljubljanski Zvon je izhajal kot

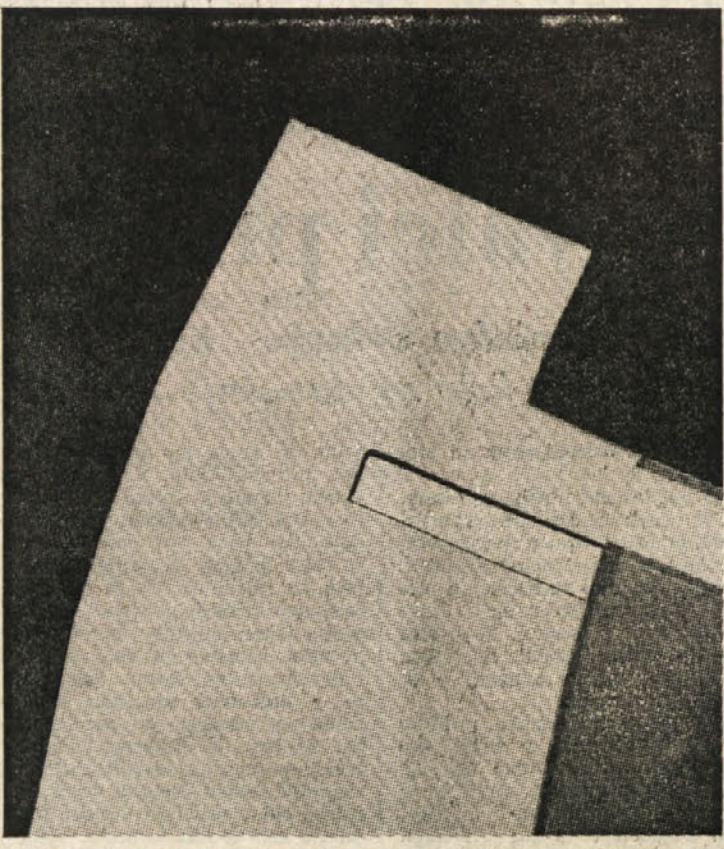
mesecnik 60 let in dva meseca; torej je izšlo vsega skupaj 722 zvezkov, ki nam dajo, vezani po letnikih, 60 debelih knjig z dodatkom dveh zvezkov iz l. 1941, ali 44.746 strani. Na prvi strani prve številke je natisnjena pesem «Zvonu», ki jo je Gregorčič napisal prav za to priložnost; na zadnji strani zadnje pa sestavek, ki ga je nedavno umrl književnik Božidar Borko posvetil hrvaškemu pisatelju Ivi Kozarčaninu, ki je bil ustrujen v Zagrebu 4. februarja 1941.

Ob petindvajsetletnici izhajanja Zvona je dr. Josip Tomišek, znani kulturni delavec in publicist, zapisal o tem mesečniku med drugim tudi sledeče pohvalne besede: «Izhaja že četrto stoletje in je zasledoval vsa leta pozorno vse

duševno, seveda v prvi vrsti — literarno gibanje Slovencev; dobival je redno prispevkov od najboljših slovenskih pisateljev, ki jim je bil čestó obenem edini prostor, kamor so lahko brez prigorov zasajali svoje plodove. Baš vsled tega je vplival tako na vso generacijo, da se sme preteklo četrto stoletje z vso pravico imenovati doba «Ljubljanskega Zvona». Če se more dandanes govoriti res o modernem slovenskem slovstvu, je to postalo mogoče le po živih vzgledih in resnih, stvarnih navikih Ljubljanskega Zvona».

Tomišekovo pohvalno oceno ob Zvonovi 25-letnici, bi verjetno lahko razširili tudi na preostalo dobo izhajanja tega najvažnejšega slovenskega književnega glasila.

LADO REMRU

«Krmilo» — mešana tehnika

KULTURNO PISMO IZ LJUBLJANE

Med živahno likovno dejavnostjo in krizo v slovenski operni hiši

Razstava dosedanjih dobitnikov Jakopičeve nagrade v novi galeriji Društva slovenskih likovnih umetnikov

Slovenska kulturna politika na likovnem področju sicer ugotavlja mnoge pomankljivosti in nedodelanosti pri uvajavljanju in urejanju družbenoskopskega položaja likovnih ustvarjalcev, statusa samostojnih umetnikov, svobodne menjave dela likovnih delavcev in občinskih kulturnih skupnosti, vendar pa analize in razprave v zadnjih mesecih ob kritičnih besedah spremljajo tudi mnogi konkretni dosežki na tem področju, s čimer bi smeli oceniti to področje umetnosti ustrvarjalnosti kot zelo dinamično in plodno.

Bržkone bo Ljubljanski galerijski utrip v prihodnje najbolj obogatila nova galerija Društva slovenskih likovnih umetnikov, ki so jo odprli še v okviru praznovanj slovenskega kulturnega praznika z razstavo dosedanjih dobitnikov Jakopičeve nagrade: Marija Preglja, Gabrijela Stupice, Janca Bernika, Draga Tršarja, Slavka Tilica, Rika Debenjaka, Andreja Jemca, Marjana Pogacnika, Adriane Maraz, Franceta Miheličiča, Zorana Mušiča in Borisa Jesilca. V otvoritveni besedi se je Mitja Rotovnik dotaknil tudi nekaterih perečih in aktualnih problemov likovne dejavnosti v Sloveniji, med njimi na primer absurdnega pojmovanja atelejev kot poslovnih prostorov, ne pa kot kulturnih prostorov. Absurd je tudi to, da v usmerjeni stanovanjski gradnji skoroda ne gradimo atelejev. Dalje je Rotovnik kritično ocenil, da se nimamo družbenega dogovora o ustreznem odstotku, ki bi ga investitor namestil v likovno opremo javnih zgradb. Medtem ko dobro poteka priprave za ustanovitev novega oddelka za oblikovanje v sklopu Akademije za likovno umetnost, pa prav sedaj oblikujejo in sprejemajo programe likovne vzgoje v vseh razredih do sedanje srednje stopnje.

V oblikovanju letosnjih razstavnih in galerijskih programov po Sloveniji bo veljala osrednja pozornost nekaterim velikim manifestacijam, na primer 14. mednarodnemu grafičnemu bienalu v Moderni galeriji (med junijem in septembrom). Doselej se je prijavilo že nad 900 grafičkov iz 60 držav, med njimi samo iz Japonske okrog 200 avtorjev, kar je svojevrsten rekord. Njim sledi po

številu prijavljenih 150 jugoslovanskih grafičkov. Zbirka, ki bo morala opraviti selekcijo, bo začela z delom v marcu. Poleg te razstave bo Moderna galerija pripravila še 24 razstav, večinoma v Mali galeriji in Likovnem razstavišču Riharda Jakopiča: po sedanjih zelo uspehi in odmevni razstavi Jožeta Čiuhle bodo razgrnili razstavo portretov slovenskih kulturnih delavcev, posmrtno retrospektivo Marka Sušteršiča in razstavo Nikolaja Omerze. V okviru sodelovanja z drugimi narodni bo Moderna galerija prevzela razstavo del Georgesa Braqua ter zagotovila prenos razstave iz Pariza, na kateri bodo ljubitelji likovne umetnosti med drugim videli dela Matissa, Baudaina, Rouaulta, Chagalla, Legeja in Picassa ter sprejela razstavo «Sodobna švedska umetnost». Za tužno je pripravila pomembno razstavo sodobne jugoslovanske grafike, ki so jo 24. februarja odprli v sloviti londonski Tate Gallery. Gre za 78 del najvidnejših naših likovnikov. Razstava bo obiskala tudi druga angleška mesta. Slovensko razstavo grafike pa bodo pripravili za Španijo, Portugalsko in Kuvajt, razstavo sodobne jugoslovanske umetnosti pa za Švedsko. Razstavo šestih slovenskih grafičkov bodo posredovali jugoslovanskim kulturnim centrom v tujini.

Narodna galerija načrtuje za letos dve lastni razstavi: «Janez in Jurij Šubic» ter «Stari tuji mojstri iz zbirke Narodne galerije». V okviru mednarodnega dogovora med SFRJ in republiko Avstrijo pa bodo v NG sredi marca odprli veliko razstavo «Dunajski bidermajer». V jeseni pripravijo v Milano razstavo slovenskih impresionistov, v Budimpešti pa razstavo «Od romantike do realizma».

Med večjimi razstavami v Ljubljani moramo omeniti še Arhitekturnega muzeja. Pripravil bo razstavo «Romanska arhitektura na Slovenskem», gostil bo razstavo «Wagnerjeva sola» in razstavo Američana Irvina Demberja, dalje razstavo kolumbijske arhitekture, v program medprebistiškega sodelovanja pa se bo vključil s sodelovanjem pri pripravi razstave «Arhitektura v Jugoslaviji — tendence in pojavi». Sekretariat Bienala industrijskega oblikovanja bo pripravil razstavo

BIO 9, že pokazana razstava o delu arhitekta Milana Miheliča bo obiskala tudi Poljsko, arhitekta Jožeta Plečnika pa želi muzej predstaviti v oxfordskem muzeju, moderne umetnosti v Veliki Britaniji. Dodajmo še, da je Društvo oblikovalcev Slovenije ob svojih tridesetletnici napovedalo več specializiranih razstav, tako industrijsko oblikovanje in industrija, razstavo slovenske scenografije in kostumografije, «Arhitektura in okolje», «Vidna sporočila v administrativnem poslovanju» in nekaj manjših.

Med programi galerij v drugih krajih naj omenimo le največje načrtovane razstave. Tako pripravljajo Goriski muzej že nekaj let napovedano retrospektivo Ivanca Čerga, njej pa bi sledila retrospektiva Avgusta Bucika, O balne galerije napovedujejo izobno razstavo slovenskih udeležencev «Fotografije šestih dežel, nagradjenih od ob 15-letnici extempore ter razstavo pomorskih slik Milana Klemenčiča. Loski muzej v škofiji Ljubljani napoveduje retrospektivo Rajka Šubica ter pregledno razstavo Henrika Marchela, že nekaj let pa pripravljata tudi retrospektivo Franceta Pavlovca. Umetnostna galerija v Mariboru pripravljata retrospektive Jana Oeltjena, Maksa Kavčiča in Ivana Čobala. Velenska Napotnikova galerija je prav v tem času razgrnila pregledno razstavo Frana Tratinika ob stoletnici slikarjevega rojstva. Gorenjski muzej v Kranju napoveduje že tradicionalno razstavo ob dnevu žena (letos bodo prikazali dela Tinca Stegovca). «Likovna prizadevanja na Gorenjskem» ter «Razvoj svoje slovenske fotografije»... Svoje razstave pripravljajo tudi Muzej ljudske revolucije Slovenije («Partizanska grafika in risba» na Norveškem), slovenski etnografski muzej, Narodni muzej, DSLU, Mestna galerija (predvsem v okviru med republiškega sodelovanja). Trebnje (šestl saml likovnih samostnikov Jugoslavije), Murska Sobota (Peti jugoslovanski bienale male plastike), Ajdovščina (Tretji trienale jugoslovanske fotografije), Ljubljana (keramični simpozij), Smarje pri Jelšah (razstava slikarskih del s kolonije «Titovi kraji — naši kraji»)... Posebnost bogata bo likovna dejavnost v okviru Zveze kulturnih orga-

nizacij, pa tudi Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije. Če k temu dodamo še desetine in desetine individualnih manjših razstav, potem moramo priznati, da je program razstav v Sloveniji domala nepregleden: bodi pri vseh, pluralističen in odprt vsem sodobnim tokovom, pa tudi tehnično izročilu preteklih in polpreteklih obdobij.

Če smo doslej govorili le o spodbudnih in plodnih načrtih, pa v teh dneh najbolj buri ljubljanske kulturnike kroge novica o

MARIJAN ZLOBEC

(Nadaljevanje na 7. strani)

ABONMAJSKI KONCERT GM V KULTURNEM DOMU

Günter Ludwig - pianist klene muzikane kulture

Na zadnjem rednem koncertu Glasbene matice v Kulturnem domu, dne 19. februarja, smo prisostvovali recitalu pianista Günterja Ludwiga, ki je imel na sporedu Haydnovo Sonato št. 52 v Es-duru, Schumannov Karneval kp. 9, iz Bartokove zbirke Mikro-kosmos šest plesov v bolgarskem ritmu in Chopinovo Sonato št. 2, op. 35 v b-molu.

Günter Ludwig ni neznanó imé, čeprav se je pri nas prvič predstavil na samostojnem recitalu. Spoznali smo ga namreč že kot izvrstnega partnerja v duu z violonistom Igorjem Ozimom, ko se v njem odražale vse odlike dobrega in zanesljivega pianista in sodelovalca klene muzikalne kulture.

Tokrat se nam je uspešno predstavil tudi kot solist, pianist solidne igre, interpretator zanzan ne umetniške učinkovitosti, ki svoja poustvarjalna hotenja opira na težnje k čim bolj stvarnemu pristopu formalno strukturalnega razločevanja del in njihovih slovnih značilnosti. V poustvarjalnem procesu se odražata oblikovalna doslednost in jasnost ce-

lote, kar predstavlja eno izmed značilnih potez te umetniške osebnosti, ki na drugi strani s močjo muzikalnega navdihna in kreativne vije teži k čim večji dovršenosti in umetniški dognanosti. Morda je to, mimo klasične umirjenosti Haydnove Sonate, kosmos šest plesov v poetičnosti Schumannovega dela. Saj je v spel v nekaterih tonskih podobah izzvati izredno razpoloženo občutje in napetost. Prav tako so prepričljivo izpeneeli Bartokovi bolgarski plesi: ni bila le eksaktna izvedba ritmičnih figur, temveč ustvarjena prava muzikalna napetost, ki jo nakazujejo karakterističnimi oplenjenimi ljudske prvinostmi. Zaključil je s Chopinovo Sonato v b-molu, ki so ji zaradi tretjega stavka — Marcia funebre — nadeli vzdevek «pesnitev smrti». Zaradi svojekega pristopa v interpretiranju je sicer vzbudila polemična razmislijanja, ker se več ali manj razlikuje od običajnih pojmovanj, vendar smo lahko zasledili tudi marsikaj muzikalno bolj osveujočega, sicer pa v celoti vedno na nivoju umetniške prepričnosti.

IVAN SILIC

(Nadaljevanje na 7. strani)

DEZIDERIJ ŠVARA V VIDEMSKEM «CENTRO ARTI PLASTICHE»

Zvest svetu, v katerem se čustva in razum harmonično združujejo

Naš zamejski likovnik je dal v treh prostorih na ogled nad 60 svojih del

Centro Friulano Arti Plastiche v Vidmu, je eno najboljše galerijskih razstavišč v naši deželi. Sedaj visi tam v treh izmed starih dopran na 60 del, ki so nastala v zadnjih dveh letih, prenešenju lani.

Je to zagotovo do danes največja razstava tega posledno v najnaprednejšem postavljanju bistva slikarstva ustvarjajočega našega zamejskega slikarja. Zato bi ne bilo napak, če bi vsaj del svojih najnovejših slik Švara predstavil tudi tržaškemu občinstvu, na primer v našem kulturnem domu. Obširno predstavitev Švarove umetnosti v priložnostnem katalogu razstave pa znanj tržaški likovni kritik prof. Sergio Molesli takole zaključuje: «Deziderij Švara je v bistvu ostal zvest svetu, v katerem se čustvo in razum harmonično združujeta v prefinjeno srečanje oblike in barve». Seveda ne v figurativnem smislu kakega krajinarstva.

Naše starejše obiskovalce Švarovih bolj zgodnjih razstav bi ob obisku njegove sedanje razstave v Vidmu verjetno obhajali nostalgični občutki, ker bi se spominjali polnokrvne barvitosti njegovih nekdanjih olj, ko je upodabljil domače pokrajine, polne sonca in zelenja, stare mljine in domačije. Z njimi je ta Tostijev učencev skoraj dokazal, kako pravičen je stari rek, da učencev očasih prekosni mojstra, tudi taknega, kakršen je Tosti v likovnem svetu čiste figurativnosti. Ni pa Deziderij Švara stopil na umetniško rot zato, da bi na njej natural uspehe recimo finančnega značaja. Poznejšo diplomlo na beneškem umetniškem liceju si je priboril z določenim namenom, namreč zato, da bi nihče ne mogel sumiti, ali se skriva za zadržanim poenostavljenjem dela in motivike morda duhovna in strokovna praznina, kot se to dogaja pri neredkih drugih mojstrih, ki so se kljub temu prav na tak način, toda ob spretnosti galeristov dokopali včasih tudi do vsaj začasne slave.

Ne glede na prvi vtis pravih simfonij barv, ki jih sproščajo stroge geometrične oblike, epe te velika platna prve dvorane,

Stara ni nikak ustrvarjalec brez predmetnih slik geometrično abstraktnih zasnov. Naštale so iz racionalnega razmišljanja o resničnem bistvu slikarstva kot takega in ne le vreslikavanja naravnih lopat. Vsaka slika namreč, v primerjavi z risbo zahtev le v svojih barvah. Predmet je torej le pretežna za pojav barve v sliki, je le nosilec barve. To spoznanje je vodilo Švaro k postavljanju in redno večjemu odpravljanju in izločanju podrobnosti v sliki za optično resničnost nevažnih elementov gledane predmeta, ki ga je hotel našikati. V tem je šel tako daleč, da so se nam predmeti pričeli prikazovati izčističeni vseh podrobnosti kot njihova osnovna oblika ali šablona. Od tod bel triločnik nad belo črto: lažji na ploško gladkem modru in geometrični ti-

dez-his, pomolov in podobnega. Da bi se čimbolj izognil vsemu predmetnemu, kar moti izraznost barve, je v svoja platna vnašal le del gledanega predmeta, ki je v njegovih najnovejših delih vzel iz sveta preprostega čolna. Tako na primer le premer pretrne nega čolna, tudi samo krmilo ali del čolna čolna, drugod pa le del jadra. Pri tem pa se je Švara tem predmetom tako približal, da jih je mogel otipavati. Poosem varčno je torej dospel tudi do plastičnih dodatkov o sliki, ki postaja že plitki relief, s tem, da obarvane ploskve lesonita stopničasto lepi večplastno drugo na drugo.

V drugi dvorani s slikami plažne predmetnosti, kjer pesek na MILKO BAMBIC

(Nadaljevanje na 7. strani)

PO IZIDU MERKUJEVE KNJIGE PRI ZTT (2)

Slovenska plemiška pisma

družin Marenzi-Coraduzzi s konca 17. stoletja

MIM/št. 2.

Vašegnada, cartana luba moja gospa mate! Sem perjela Vašegnada pismo no use, kar so me poslate: Buh ta jim lonej, ker usele nas oskrbe, njih dobrute mi jim na bomo nekele odvrnile, zato prosimo naj zašafajo z name, kjer jim moremo služiti. Mene je serce žau, da se Vašegnada žleht počuti: Buh ta jim daj njih to, lubo zdravje. Jest no moj gospod no jeno use v hise se na moremo zadoste zadoste prečuti, de rino vam je žleht perslu, zakaj use u hise so ga viede no tudi pokusele, kadar so ga možje noter (v) lodrice postale iz enega pouheneha koda, kjer je bilu čistu no lejpe farbe koker zlatu, da ga (je) belu lepu videt. Moj gospod prave, de ni mogoce drugo koker de so tovarnike kako šemarijo storile, zakaj to rino je to narbale iz naše mandrije, se (če) je tisto žle (h) t, taku kaku mi ga nimamo kapelce dobrege (v) našem keldre. Moj gospod je hotu poslat tistega Jozefovega, ale meni jenu usem v hise se nam je zdelo veliko bulse to naše domače koker Jozefovo, taku sem prosila gospada, de jim je naše poslatu. Lubenziva moja gospa mate, oni morejo dobro vedet, de be jest ne bila tako nespametna, de be jim poslatu tako žleht vimo, zakaj vem, kaj tovarnike košajo; ono ni drugo, tovarnike so ga skazile. Moj gospod preve, da bodo pravi storile, naj se ga store plačat. Usak dan muj gospod je pre prica zavola denarja od Kosmač, zakaj po use sile gospa Luchina jih hote žemet. Menihi svetiga Francesca so tude gore skočili za cens ot hise; moj gospat brane bol kar mo je mogoce, več koker bebila negova ta pravda: skoraj se bo videlo en konec, kar bo pravica storila, ale treba dosti špendat, zakaj obeden na stori zastoni.

Moje fraue botre poslem velike službe no jo lepu zahaleu za pastela. Ji pošlem ena sukenca mojega Gabrijela; na vem, ale bode zajno: naj za dobro učenje. Taista erjuha, kjer je baya poslatu, sem je jest senkala: je «bila ena» čitna debela. Kier je djala, de bode skušela ena srajčica otroke storiti. Mi tude učeraj smo femele ono pismo od gospod Rigona, kjer piše, de ima use 3 mesece merzelca, pak zdaj, da mu je lagle. Če je gospod Matija per Vašegnade, naj nas lepu perporoče. Gospa Laura no moj gospat na videoja ta sveta ura, da be v Trst perslu. Naša muna se Vašegnade pustil lepu perporočet jeno sem je povedala, koker so me Vašegnada pisale. Moj gospat je pustu čakal en dan več tlačana zategavalo, ker ni belu ribe. Nas je belu sram postat ga praznega, taku po nelike sreče smo dobile od 3 sorte ribe: zgoraj bode neše girale, na sredo tarole, spodaj pak sfoje, use dobro narjeno u marinale, kadar bode za naša vola užile iz paterham vina narle bulaga, kier se zdaj u Terst prodaj. Druzega ne vem koker iz mojim gospadum jeno iz usa moja družina se jim pohlevo perporočimo no jih kušmeno 1000 krat, ostanem Vašegnade.

P.P. Dobrotliva moja gospa mati, jest jih lepu prosem za eno malo predica, zakaj moja družina nima kaj prest. Naj me pošlejo moja vretenca, jih prosem. Moja Polona se Vašegnade perporoči na jih prose, da be rekli Mercege, de be ji poslatu faconlet, kier je bila sukena zavita, zakaj nje brat je porocu, de jo je Mercege uzeia v Cirkene.

Pokorno dejte

Maria Izabella Marenzi

Trieste, 11 gennaio 1690.

EMC/št. 4.

Lubenziva moja, perserčna moja gospa hči, jest se lepu zahaleu za česen, artičoki no sparizi: Buh ta lonej! Ko pa ti, moja luba deše, kej ner meni boš, ko te slušit morem, zašafaj! (1) Jest sem (v)sega (v)boje moja luba serce, ob tojnuj lubnuj gospada boš zastopila, kaku se reči godiju. Gospod Rigon je uobn, naien se nimamo na kej zanest (2) pomagajmo si iz božia vola, kakor Buh cel! Hallerstein oče fúrstinja (3) kupet. Ta leden ga pride pogledat. Jest veliku na morem, da leta moja zadeva suki (vedno) me skrbi. Saj več kaj je, da grad kmeti nič ne elajo. Lubu moja dete, reči, kej ti menis, aku be rajše Halerstein ali Udolna (4) imela. Zdej je še kaj remidirat (premisli), jest očem rada (v)se storit koker ena zvesta mati, ali meni se zdi, aku grad obdržimo, da se bomo potler kesali. Za dnarje se (v)se doli.

Moja dete, Buh te žegnaj! Mojeja lubega malega tauženkrat kušmeno

Op. (1) zašafaj: razpolagaj, ukaži. (2) Rigon je uobn, naien se nimamo na kej zanest: smo ob njega (Rigona) na njega se nimamo kaj zanest. (3) Fúrstinja Kneginja Auerspergorva iz gradu Sneznika. (4) Udolna (v knjigi «auđu») takrat se Coraduzzi po postvo pri Materiji. Na smerokazu označeno kot «Odolina».

Grad Halerstein v Koči vasi in Udolna pri Materiji sta b'la prvotno last Coraduzzijevih in s prizenitvijo sta pozneje prešla v last Marenzijevih.

EMC/št. 5.

Moja perserčna gospa hči, is slaba roka pišem te male cajlice. Upajnje imam, da se najdešete vse udravje. Moje zdravje sem že Bogu ofrala, za-kej vem, da nekele zdravna na bom. Serčena moja luba gospa hči, jest be rada k tebi persla, ali gospod Buh, ino ta ko vidi, me bojo za priča, meni ni mogoce, nisem iz hise bila, ko je zdej leta ob te Devici Mariji, samo 2 krat per maši, sej sem koker uboška, noge so otele, samu jezik je zdrau. O, gospod Buh ve, kaku se meni godi. Jest be rada več krat k tebi poslatu, pa sem sišla, da tuj gospod rad ne vidi, kadar kej noter pošlem; ino tudi zdej ni tuji bodil, se delajo per prasi no hajdi. Jest sem narveča srola, meni mi ni moč tlakot (dokit) Grof Triler je Kocervarjem use žilo pustil pokoset - zeleno ino zreló; od tega kraja ih pa Schneberg se želo pustil lovi, pravi, da fúrstu proestet sliti, da morju (v) Schneberg na tlakó iti. Tako se vojskuju, da še jest tlake nimam. O usi obeti, kar mi gospod Rigon sturu, so se po vode spilavle, da sem jest ena sarutca ostala, od vsega sveta zapuščena. Da Buh ve, imam vas dve hčeri; nuna mi na more nucat, ti (e)jna sruča, (v)si moji trošti na tem sveti. Buh se čez me smili! Se lepu zahaleu za (v)se, kar so me poslate. To je moje žilenje. Te prosem, aku ti morem kaj služiti, zašafaj, zakaj je lubem koker moja duša. Imam še ene kome, pa nevem, aku ih smem poslat. Te prosem, za en par diñi ino bom čakala, da šumrade nazaj pridejo (v) kej, ko potreba od mene. Is tem se tuojmu gospute no tebi, tude tem malem lepu perporočim ino ostanem do smerti tuja zvesta mati. tega 6 oktobra.

Op. SCHNEBERSKI FLEGAR: Snežinski skrbnik (Pfleger, oskrbnik). PROSEST (prosoest): ūlaka ob setvi in žetvi prosa in ajde. ŠUMRADI: tovarniki, ki so na konjih tovorili sol od morja in obratno zavarovnost blago.

KOPRSKO KULTURNO PISMO

Program «Piranskih glasbenih večerov»

Ob slovenski obali je po koncertu orkestra in zbora tržaškega gledališča «G. Verdi» in Portorožu dne 9. januarja, nastopilo enainpolmesečno koncertno zatišje. Medtem pa so v Piranu pripravljali načrt programov in razporeditve koncertov za letošnji poletni čas. Inicijativu za Piranske glasbene večere je pred dvema letoma dalo Kulturno umetniško društvo «Karol Pahor», ki je tudi glavni organizator, poleg seveda Kulturne skupnosti piranske občine. Umetniška komisija, ki sodeluje s tema organizatorjema, je predložila programe za devet koncertnih večerov s solističnimi in ansambelskimi. Ti bi se izvršili v mesecih juniju, juliju in avgustu. Med izvajalci so imenoma markantnih domačih umetnikov. Med temi pa so pozornost posvetili tudi pevskemu amaterizmu in nadarjenim gojencem obalnih glasbenih šol, ki delujejo v okvirju Centra za glasbeno vzgojo s sedežem v Kopru. Slušali jih

bomo na prvem koncertu in bodo — kakor lanskega leta tudi letos — gotovo ponovno potrdili dosežke svojega znanja in muzikalne vzgoje, ki so je bili deležni pri svojih pedagoških in ki je že večkrat prejela priznanje na raznih republiških in zvezniških tekmovanjih. Na koncertu bo nastopil piranski moški zbor pod vodstvom Adolfa Krašne. Temu se bo pridružila — v drugi polovici sporeda — mešani zbor in instrumentalna skupina, ki deluje v okviru Gruppo Incontro v Trstu, dirigent je Maria Susowsky. Izvajala bosta renesančna dela a capel in s spremljavo instrumentov. Moški zbor bo seveda izvajal dela slovenskih in drugih jugoslovanskih skladateljev.

Na tretjem koncertu so predvidene prve izvedbe v Jugoslaviji nekaterih del Franza Schuberta, Roberta Schumanna, Gioacchina Rossinija in Kurta Weila. Interpretirali bodo: Ljubljanski oktet s solistko Evo Novšak-Houš-

kovo in instrumentalnim ansambлом. Na koncertu komornega orkestra RTV Ljubljana, ki ga bo vodil Marko Munih, sodeloval bo tržaški violonist Črt Sikšičev, bo do v prvi vrsti dela Giuseppea Tartinija.

Na petem koncertu bosta nastopila harfistična Ruda Ravnik-Kosijeva in obist Božo Rogelja; za svoj program sta si izbrala skladbe Rusta, G. Rankyja, Chr. Ph. E. Bacha, B. Brittna in Pavla Miheličiča, katerega Chorus II. za harfo in oboo bo prvič izveden.

Sedil bo recital mlade pianistke Tadeje Perkavec, ki bo izvajala Chopinova dela.

Na sedmem večeru bosta nastopila violončelist Ciril Škerjanec in pianist Acj Bertonec; interpretirala bosta dela Maraisa, Brahmsa, L. M. Škerjanca in C. Fran

V OKVIRU KONCERTNEGA ABONMAJA GLASBENE MATICE

Večer Komornega zbora RTV Ljubljana

Spored bo obsegal skladbe Gallusa, Simonitija, Vrabca, Merkuja in Pahorja ter Koszewskega in Williamsa

V petek, 6. marca, bo v okviru letošnje abonmajske sezone GM na vrsti nastop Komornega zbora RTV Ljubljana, ki ga vodi dirigent Jože Fürst.

Zbor, ki je bil ustanovljen takoj po osvoboditvi L. 1945 z naložbo, da zadošči potrebam glasbenih programov matične hiše, je po doživljenjski uspešnosti svojih članov ter umetniških sposobnosti pevovodij eden najuglednejših slovenskih zborovskih ansamblov.

Komorni zbor RTV Ljubljana vključuje v svoj repertoar tako dela starejših skladateljev kot tudi novejših zborovskih skladb.

Za svoje umetniško delovanje je bil zbor deležen številnih povelj ne samo domače glasbene kritike, temveč tudi priznanj iz tujine, kjer se je udeležil številnih turnej, mednarodnih tekmovanj in festivalov. Gostoval je na Poljskem, v Češkoslovaški, Avstriji, Belgiji in Italiji. Zbor je tudi prejel priznanje Orfeja, ki jih podeljuje JRT za najboljše radijske posnetke, pa še nagrado londonskega radia BBC za najboljše poudarjene sodobne glasbe, in končno v d. dela z glaslin, vsem, ki ga je zbor ob svojih tridesetletnih preletih iz rok predstavitelja Tita na mednarodnem tekmovanju »Naj narodni pojo«.

V letih svojega delovanja se je ansambl velikokrat obnoval z novimi perci in prav tako so se zamenjali tudi umetniški vodje ansambla. Zbor so od ustanovitve dalje vodili Drago Mario Štanc, Ciril Četko, France Marolt, Rado Simoniti, Milko Škoberne, v zadnjem desetletju pa Lojze Lebič, ki je za svoje kreativno in umetniško vodstvo prejel »Prešernovo nagrado«, Marko Munih, pod vodstvom katerega je zbor L. 1978 dobil nagrado Društva slovenskih skladateljev za posebne zasluge pri izvedbah slovenskih del, od jeseni 1979 pa je vodstvo zbora prevzel dirigent Jože Fürst.

Prvi del koncertnega večera bo v celoti posvečen skladbam našega največjega renesančnega skladatelja Jacobusa Gallusa, čigar moteti in madrigali sestavljajo klasični repertoar slovenskih in tujih zborovskih ansamblov. Kot ploden skladatelj predvsem maš, motetov in madrigalov, se Gallus uvršča med najpomembnejše skladateljske osebnosti pozne renesanse in je v primerjavi s svojimi sodobniki enakopraven, samostojen ustvarjalec, tako da so njegova dela prežvečala stoletja in ostala umetniško pomembna in prepričljiva do današnjega dne. V svojih skladbah je Gallus uspešno združeval načela visoko razvite nizozemske polifonije z značilnimi deklaracijsko bolj razvite benediktinske šole, katerih načel se je posluževal predvsem za dosego čimvečje izrazitosti besedila in glasbe.

V drugem delu sporeda bo Komorni zbor RTV Ljubljana najprej zapel tri skladbe Rada Simonitija, nato pa še novejšo Vrabčovo skladbo »Rdeči zaton« in Merkujevo »Kadar spoznaš«.

Tem bosta sledili dve zborovski skladbi sodobnega poljskega skladatelja Andrzeja Koszewskega »Koleda I in II« in »Koszewski se poleg skladateljevanja, ki zajema najrazličnejše glasbene zvrsti, predvsem pa zborovska dela, ukvarja tudi z muzikološkimi raziskavami, glasbenimi kritiki in ter poučevanjem na glasbeni akademiji v Poznani. Posebno za navedeno njegovo študijo o Chopinu, katerega je za zbor priredil pet melodij.

Komorni zbor RTV Ljubljana je v spored vključil tudi skladbo angleškega skladatelja Vaughana Williamsa, ki je bil eden najplodovitejših skladateljev in etnomuzikologov na prehodu iz prejšnjega v naše stoletje. Veliko pozornosti je Williams posvetil angleški narodni glasbi, o kateri je izdal celo vrsto razprav. Za svojo kulturno in umetniško zaslugo je prejel vrsto doktoratov »honoris causa«, da so mu jih podelili najpomembnejše angleške univerze.

Svoj koncertni večer bo zbor zaključil z eno najlepših skladb zborovske literature, z enkratnim Pahorjevim »Očenašem hlapca Jerneja«.

M. D.

ZA ABONMA SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA

DRAMA SNG GOSTUJE S »HLAPCI«

Predstave bodo v Kulturnem domu ta teden v četrtek, soboto, nedeljo in še v ponedeljek, v torek, 10. t.m., pa v Gorici

Najhuji problem, pred katerim stoji tisti, ki hoče danes, v letu 1980, uprizoriti Cankarjeve Hlapce, pravi Dimitrij Rupil v gledališkem listu Drame SNG, je ohranitev avtentičnega učinka besedila. Hlapci so v času svojega nastanka (1909-1910) pomenili politični skandal in uprizorjen so bili šele po pisateljevi smrti. Cankar je na skandalozen način tudi hotel učinkovati, i ni mogče verjeti, da bi naivno izrekel vse te strupene stavke o vladavini ideologije, predvsem pa o delavski oz. kmečki množici. Danes je situacija drugačna, tudi družba se je spremenila, zato nima smisla, bičati ljudi in razmere, ki jih ni več. Za učinkovitost in pravo odzivnost Cankarjeve drame, je zato potrebno izpostaviti tiste težnje in zamisli velikega avtorja, ki niso le zgodovinskega in aktualističnega značaja. Treba je v njegovem delu najti tiste plasti, ki so važne v človeškem smislu in ki z menjavo države, vladavine, režima itn. ne izgubijo svoje osti. Izpostaviti je treba tiste dramatične točke, Cankarjevega teksta, ki govorijo danes z enako močjo, kot so govorile pred sedemdesetimi leti. Gotovo je, da ni mogče spreminjati funkcij oseb, pa tudi ni potrebno S pravihni mudarom v besedilu lahkega in v zgodovinski deli me prikažemo kot naše in splošno me. Dogodki kot taki nimajo velike važnosti, pravo važnost imajo le situacije, ki so resnične oz. nadresnične. Kalandrov tveganje vsega v trenutku, ko se druži z revolucionarji, in Jermanov upor zoper hlapčevanje, ki je pravzaprav spor s srcem, z materijo, družino, z najljubšim in temeljnim v življenju, dalje razmislija Dimitrij Rupil, a postavljena na nivo nadresničnosti. V teh prizorih gre za spor z najvišjimi vrednotami; to je izzivanje boga, klicanje svetega, poseganje v najintimnejše človeške prostore. Pri predstavi je treba doseči, ugotavljati kritiki, da je gledalec spoznal, da ne gre tu za nekakšno besedno dvojebo med klerikalci in liberalci, za obračun med socia-

lizmom in cerkvijo, ampak za dialog z najbolj svetimi stvarmi na svetu. Taras Kermauner vidi v tej predstavi trag-dijo, dramo človeka. Jerman pravi kritik v o. o. menienem gledališkem listu, gre na Golčavo. In mogče ni ta Golčava nič drugega kot današnje življenje, mučno življenje, ki ga je živel Cankar. Mogče je Golčava tista življenje, v katerega pride človek, ko izgubi iluzije. In drama Hlapci je drama izgubljenih iluzij.

V gostinskem prizoru hode Jerman izvažal r. ene. Izživ pa je tipična kategorija iz grške tragedije: ima je vsa, tragični junak. Izvove peki-nske sile, da te po bi-je. V odvijanju prizora pa se tragedija umakne groteski. Jerman osane v Kalandrovih rokah kot otrok. Ni več junak, kulturnosec, ampak zguba. Razvidno pa je, da ta junak ne propde zaradi prevleke moči nasprotnikov, ampak se sesuje, ker ne veruje, da je njegova kvazi revolucija moč. Jerman se jasno zaveda, da ni Trubar, da ni revolucionar. Svoja ta projekcija v Kalandra. To je ideološka projekcija pa tudi religiozna. Svet se mora spremeniti, kajti zgolj to življenje je ne-mogče. Temu pa sledi spoznanje, pravi Kermauner, da v vse ne-mogče, »er je povod za gnus, utrjenost in obsodnost na klavne čase. Jermanov etos pa je: pol-potna nemogče je pristati na tako življenje. Jerman torej nima možnosti za življenje, je pa v njem nujnost, da tega življenja ne živi.

Zvest svetu

(Nadaljevanje s 6. strani)

zorno prikazuje v sivini zrnatoga neobarvanega platna, se v ko-palnim kabinetom tako približal, da se v nekaterih podobah pred nami pojavljajo le pestro obarvane vzorčnine in navpične njihove deske, ki po čudovito vabijo oko s svojimi jarkimi barvami.

Deziderij Švara, slikar sinteze

KULTURNO PISMO IZ LJUBLJANE

Med živahno likovno dejavnostjo

(Nadaljevanje s 6. strani)

kollektivnem odstopu enajstih članov umetniškega kolegia ljubljanske Opere in Baleta SNG. Kriza v ljubljanskem opernobaletnem ansamblu je sicer znana že dlje časa, vendar pa bi le malokdo pričakoval da bo umetniški kolegij odstopil sredi sezone, ko bi delo moralo potekati brez zastojev in na prepričljivi umetniški višini. Namesto tega je direktor Opere in Baleta SNG v začetku februarja začela obiskovalcem predstav razdeljevati letake, v katerih opozarja na težak položaj v opernobaletni hiši. Ta je nastal sprico objektivnih okoliščin (težave z uvozom ali sposojno notnega materiala, upokojitev nekaterih solistov...), verjetno pa tudi subjektivnih, tako da so morali v zadnjem času predstave precej prilagajati trenutnim zmogljivostim ansambla (v abonma so nenadoma uvrstili Ekvinkovici Marjana Kozine), menda pa bosta odpadli tudi dve premieri. Direk-

cija je obiskovalcem sporočila, da se bo z njimi v marcu in aprilu pogovorila o nastalem položaju, nicesar pa ni rekla v o. brambo svojega slabega dela. Umetniški kolegij (sestavljajo ga predstavniki vseh delovnih teles Opere in Baleta SNG, med njimi so trije dirigenti: Lovrenc Arnič, Milivoj Šurbek in Vladimir Kobler), je v bistvu izrekel nezaupnik umetniškemu vodji in dirigentu Cirilu Cvetku, potem ko so ugotovili, da so prizadevanja članov kolegia za ureditev položaja in vodenja umetniške podobe ustanove jalova in nepotrebna. Kriza v ljubljanski Operi in Baletu SNG odmeva tudi zunaj republiških me. Pričakujemo le, da bo direktorja pripravila znova hiš zbor delavcev (doslej je prišlo le do sestankov na p. budo osnovne organizacije zveze komunistov), za javnost pa ti-skovno konferenco, na kateri bi samokritično spregovorila o nastalem položaju in napovedala sa-nacijske ukrepe.

OB 25-LETNICI SKLADATELJEVE SMRTI

Letos poleti v Kanalu ob Soči druga prireditve Kogojevih dnevo

Utrinki iz misli in pogledov Marija Kogoj na vprašanja v zvezi z umetnostjo

Lani, 26. 5. 1980, sem poslal Kanalcem (ali Kanalčanom) osnutek programa prireditev »Kogojevi dnevi«. Med drugim sem zapisal: »Ime sem izbral po vidnem slovenskem skladatelju, Mariju Kogoju, ki je kakor znano, doživljal in preživil mladost v Kanalu ob Soči. In ker je bil usmerjen k resničnemu in naprednemu v umetnosti in v družbi, je prav, da tudi vaš kraj daje poudarek njegovemu spominu.«

Program lanskoletnih Kogojevih dnevo, ki se je odvijal v mesecu septembru, je obsegal nastop Slovenskega komornega orkestra pod vodstvom Antona Nantuta, sodelovala sta mezosopranska Eva Novšak-Houška ter solist na kljunasti flauti Klemen Ramovš. Mariborski pevski zbor mladih je pod vodstvom Branka Rajstra skupaj s Slovenskim oktetom zastopal vokalno glasbeno zvrst. Slišali smo med drugim sodobni deli Kogojev znameniti Requiem na Albrechtovo besedilo z večnim vprašanjem »kam naša gre pot?«.

Slovenski komorni orkester je poleg Merkujeve Al sijaj, sijaj sonce, Kogojevih in Srebotnjakovih samospelov, Škerjancve su-

te izvedel novo delo (krstna izvedba) Primoža Ramovša.

Cemu smo navedli pobudo in prvo uresničitev Kogojevih dnevo, čemu nekatere skladbe iz programa? Kogojevi dnevi žele postati tradicija le kot vsakoletna prireditve, kjer je na sporednih različnih glasbenih zvrstih Kogojeva glasba in dela domačih a tudi tujih skladateljev XX. stoletja. Izhajamo se iz tega, da si »dnevi« utrjujejo pot v prostor bogate zapuščine in dediščino, kot so bili: Stanič, brata Lešana, Kotjančič, Carga in drugi, ki pa je dolga leta kljub vsakoletni »drombolu« sameval na robu tehnološke revolucije (cementarna Anhovo) a hiral od njenih pogubnih posledic na splošno in duhovno kulturo človeka (splošno in duhovno-ekološka o. groženost).

Kogojevi dnevi žele postati prostor za sočanje sedanjega in našega s tokovi XX. stoletja. Vendar ne za vsako ceno, predvsem ne za ceno občutovanja glasbe od ljudi.

Kogojevi dnevi ob že 25-letnici skladateljeve smrti bodo potekali od 26. junija do 5. julija v Kanalu ob Soči. Poleg simfoničnega orkestra RTV Ljubljana in Slovenskega oktetu so predvideni: koncert solistov s slovenskim samospelom (Houškova, Sanci), akademiskega ženskega zbora s Kogojevim celotnim opusom o. troških pesmi, nastop domačih pevskih zborov (Avče, Anhovo, Deskle, Kanal), likovna razstava in gledališka predstava. Med koncertnimi nastopi naj bi slišali še tehino besedo o kulturi nekoč in danes v Kanalu, posebej o Mariju Kogoju, skladatelju našega časa.

Tako so se namenili pogovoriti Kanalcem na bližnji seji domačega društva o predlogu umetniškega sveta Kogojevih dni. Tako tudi rešujejo svoj lokalni dolg do slovenskega skladatelja Marija Kogoj. In če bi ga širše podobno in primerno ravni družbene odgovornosti, potem se ne bi po 25 letih skladateljeve fizične odsotnosti več vnevale razprave, kdo in kako naj uredi zapuščino, da-le ta ne bo le arhivno blago namreč narod: va last: v obliki pogostnih izvedb del v »poizku« prodora opere Črne maske v evropski prostor (vsaj za začetno informativno prilicnost), v o. bliki ponovne izda e (brez poprakov) Kogojevih zborov za mladi (otroke) in starejše pevce (Requiem, Barčica itd.).

Z Marijem Kogojem, skladateljem, čigar intucija se je o. ozala se na publicističnem polju, se bomo to pot srečali v obliki izskov iz njegovih kritičnih ipd. zapisov. Misli so izbrane tako, da lahko in žele osvetliti še današnja aktualnost Kogojevega kritičnega p. esa a nič manj pokazati, da se svet vrtil o. asneje, kakor si mislimo in ustvarjamo. Pred tem se ma'hen ekskurz na temo: »Pa se vendarle giblje...« »Eppur si muove!« Besede bemo sicer različno, tokrat z gren-

kim priokusom. Izhajam iz pre-pričanja, da smo za Kogoju storili premalo, ne le zaradi njegove glasbe, namreč tudi zaradi našega odnosa do njegove osebnosti, ki se ni uveljavila le v zvočni, marveč tudi kulturno-zgodovinski vlogi med obema vojnama.

»Eppur si muove!« Kljub temu, da je bila letošnja podelitev Prešernovih nagrad za glasbeno mu-zo ponesrečena, ali za moj osebnostni okus in prepričanje ponižujoča, ker namreč ni glasbeno po-

nim dviganjem znanja in kulture njegovi izpovedi.

Kakor koli se že vrtil, pa se le zaustavimo še pred mislijo Ro-mana Rullanda: »Zakaj politično življenje naroda nudi zgolj naj-površnejši pogled na njegovo bi-stvo, če ločimo spoznatno notran-je življenje naroda, ta vrelce njegove dejavnosti, mramo pro-dreti prav v njegovo dušo, to pa z literaturo, filozofijo, umetnostjo, v katerih so se odvijale ideje, strasti in sanje celotnega naroda.«

Če je vse v medsebojni odvis-nosti, potem je vredno upoštevati in razumeti današnjo podobo u-metniškega življenja.

»Eppur si muove!« čeprav...

ali kljub temu... Zaenkrat se oddolžimo spominu Marija Kogoj-a s povzetkom njegovih misli.

... o umetnosti...

»Umetnost ne obstoji zato, da

kdo od nje žanje svoje uspehe, da triumfira; nasprotno pa je člo-vek zato, da po njej umetnost uspeva in triumfira.«

... o poslušalcih...

»Iz simpatije do glasbe pa tudi do umetnikov se pri nas koncerti na dlorana namreč ne napolni pogosto. Kadar pa se to zgodi, so bili za to odločilni zgolj zu-nanji, za umetnika popolnoma ne-primerni zunanji vzroki. Vendar bi bilo krivično misliti, da leži glav-na krivda tega dejstva v občin-stvu...«

... o kadrovanju...

»Imenovanje (namreč intenden-te SNG, op.p.) ni zadeva posameznih, tudi ne vlade, ampak je kulturna zadeva slovenstva. Zato opozarjamo vse one, ki bodo tu imeli opravka, da se z njo r. ast-nostjo pripravi o. t. temu delu ter da volijo intendant a in šefa le z vidika umetnosti.«

... o gledališču...

»Osnovne gledališče ne more stati na stališču, da mora s sla-bimi deli priti gotovemu občinstvu blizu, ker bi s tem nehlo biti to, kar bi moralo.«

... o odnosu občinstvo - umet-nik...

»Pri nas še umetniki ne morejo postati slavnj, ker manjka nubi-ke, ki bi ga napravila slavne-ga.«

... o omikancih...

»Omikanost mnogoterih je ta-ko malenkostna, da tega nečjo razumeti. Ti omikanci so na-večji nasprotniki kulturnega na-predka; zanikajo pravo in sta-vo umetnost v eno vrsto s kom-fortom...«

... o založništvu...

»Treba je torej izdati sistema-tično zbirko vseh narodnih pesmi ter historično edicijo zborovske glasbe in »amospevo«, ki so pri nas precej razviti. Tako založ-ništvo bi se s časom tudi...«

... o radiu...

»Raison d'être vsake radio - po-staje, je, da daje izvirne koman-de. Če bi se to pri nas zgodilo, dobimo najhitrejši stik s se-to-m, kar je bil, najimajstnejša nam je še pedno kuzovica...«

... o kulturni politiki...

»Vsak rad goji predvsem svojo glasbo, le pri nas nečjo biti ljude tako »omejeni«.

... o narodni pesmi...

»Prepeva se in prepeva ali kdo pravzaprav je še pravo lepoto slovenskih narodnih pesmi? Kdo je pokazal v izbiri in v predno-sanju njen glavni značaj? Živim in prepričan, da je prav malo ljudi, ki bi za ta način vedeli, zlasti pa, ki bi poznali pesmi v katerih se ta značaj izraža.«

... o zborovstvu...

»Kakor so svoj čas videli zbor v kvantiteti pevcev tako je to naziranje začelo polagoma izginjati pred mislijo, da tvorj zbor kvaliteta pevcev, toliko glasbe- no izobraženih, da se morejo lo-titi tudi najtežjih zborov in to v interesu njih umetniške vredno-sti, ki si mora pridobiti uspeh, če je delo pravilno podano.«

... in še enkrat o zborov-stvu...

»Kakor je res, da so Slovenci dobri pevci, tako je tudi res, da ga ni pevskega zbora na Slo-venskem, da bi mogoč človek biti zadovoljen. Niti glede izraznosti, niti glede tehnik.«

... in o njega zgodovinski u-smeritvi...

»medtem ko je čitalniška doba ustvarila zbere s konkretno ose-bino, medtem, ko se je novo a-kordiška doba izživila v raz-položenih, je mlada generacija začela izražati duhovno ekspre-sijo...«

... o komponistih...

»Treba bi bilo, da težijo kom-ponisti za izrazom in se ne za-doljujejo s tem, da glasba za-dovolji njih usesa. Treba je priti do golega izraza. Priti do gole-ga izraza se pravi priti do svoje osebnosti in do tega napraviti vsi - in to je edina naloga - če-mu vsa skrb, da se stori na-cionalna karakteristična muzika...«

... o našem značaju...

»Slovenec je lirčno razpoložen, poln senzitivnosti, zgane ga vsa-ka senca, vsak še tako trheč ljo-ljaj, pogovarja se z melodijo in tolaji. Lahko se reče, da o njem prevladujejo lastnosti, ki so po svoji naravi bolj ženske. Očutnost, resignacija, zamišljenost na eni strani, na drugi prirčnost, že-gavost, veselost...«

»Kogoj je bil eden redkih du-hovno in dejavno doslednih Slo-vencev...«

MARIJAN GABRIELČIČ

Marij Kogoj

dročje po svojih zastopnikih pre-jelo nobene t.m. življenjske ali velike nagrade. Kljub temu, da nisem, žal, strokovno kvalificiran za druga umetniška področja, pa vendar kot občan trdim, da se n. k. in podobna potrošna blaga niso v zgodovinski nikoli nagraje-vala, kvečjemu so z njimi raz-veševali predvsem »nežni spol. Tokrat smo med drugimi prekva-lificirani dvignili ta spol sku-paj z nakitom na Prešernov oter. Seveda velja popačnoma ista mi-sel za jez. Prešernovo malo na-grado. Področje je bilo zanimivo ob začetnem pojavu, dana se iz njega skovali industriji, ki sko-ražda konkurira drugim »chiper-proizvodnjam« v glasbi in nasploh v potrošni družbi. Cemu sem o-menal Prešernovo praznovanje in se »zaletel v »nepravilno« de-litev nagrad po področjih. Ponov-no zaradi dveh razlogov. Ker Preš-erna slavimo tako in drugače le na dan smrti, tako pričanjamo tudi s Kogojem, čeprav ta mu-zik s težnjo po izrazno poglob-ljeni glasbi ne bo nikoli prodi v »širše plasti«, marveč se bodo morale »osveščene plasti«, osvobo-jene potrošne in drugih mrzlic ter apetitov, približati z duhov-

Pred 15 leti so nastale »Kaplje«

Slika predstavlja urednike idrijskih Kapelj in mariborskih Dialogov pred hotelom Nanos v Idriji, kjer so Mariborčani prespali po vrnitvi iz Trsta, z neke premiere v oktobru 1967, kamor jih je bil tako kot Idričane povabil takratni ravnatelj Slovenskega gledališča Filibert Benedetič. Od leve na desno: Silvij Božič, Tomaž Pavšič, France Forstnerič, Marjan Kramberger, Jože Čar, Jože Felc, Rafko Terpin, Vinko Cuderman in Bruno Hartman.

Fotografiral je Janez Rotar

Je res minilo že petnajst let od tistega »povoljnega časa 1966, ko so v Idriji z registrskim do-vo-ženjem št. 1/66 zagledali beli dan. V istem hipu je bila širokopozna raznožena slovenska revija z razno in obča vprašanja, prva številka menda samo v 108 iz-vidih, od katerih skoraj nobena ni moč več najti.

Včasih cloveka preplavljajo lepi spomini, ki pa se kmalu umak-nejo in utabirajo v zadnjem ko-tičku srca; tam so na varnem in neumno bi jih bilo motiti, saj bi se nemara potem razblinili. Zgodilo se je, da novorojeni časopis ni padel na kamnita tla, tem-več je pomagal svežiti že nekoliko

zornae bartane. Revija je dobivala prijatelje in vedno nove sodelav-ce ter - rasla. Razganjala je ta-bu in gradila nove mostove. V istem hipu je bila širokopozna raznožena slovenska revija z razno in obča vprašanja, prva številka menda samo v 108 iz-vidih, od katerih skoraj nobena ni moč več najti.

Jih tudi v Celovcu. Nihče jih ni ukinil in tudi niso utihnile zaradi pomanjkanja denarja, četudi so na koncu uredniki poravnali dolg iz svojega. Morda res ni čisto prav, da so Kaplje presahle, toliko manj, ker niso bile več le kaplje, ampak - ne zamerite - že zborovske studene. A moralo je biti tako... Za njimi je stem-na zarja, domalože in še kaj. Bilo je lepo, prenapeto in bi večno trajalo. Ob potpisalcih ne bo proslave, a v duhu si le napojimo: Zivjo Emil, Jože F., Jože Č., Rafko, Igor, Milan, Janez, Vinko, Silvij, Darko in dolga vrsta zvestih sodelavcev, podpornikov in prijateljev.

TOMAŽ PAVŠIČ

PRIHODNJO SOBOTO V NOVI GORICI

Srečanje plesalcev
pevcev in godcevPrireditel bi lahko imenovali tudi Primorska
poje in pleše - Na prireditvi veliko zamejstva

«Primorska pleše in poje» — tako bi lahko poimenovali letošnje Srečanje ljudskih godcev, pevcev in plesalcev, ki bo v soboto, 7. marca v novem Kulturnem domu v Novi Gorici.

Srečanje, ki ga redno prireja Odbor za folklor pri Zvezi kulturnih organizacij, pri tokratni prireditvi pa so seveda organizacija preveliki novogoriški kulturni delavci in Odbor za folklor pri zvezi slovenskih kulturnih društev v Italiji, je potovanja značajna. Izmenično ga namreč organizirajo v raznih slovenskih pokrajinah in tokrat pač nosi pečat gostiteljice.

Malokrat pa je v celoti posvečen prikazu ljudskega pevstva, glasbenega in plesnega izročila določene pokrajine, zato bo večrno novogoriško prireditelstvo vsebinsko najbolj zaokroženimi iz celotnega ciklusa.

Na prireditvi bodo nastopile vse folklorne skupine, ki trenutno delujejo tostran in onstran meje in bodo dejansko prikazale vsa plesna izročila, ki je bilo za enkrat na širšem področju Primorske razširjeno.

Gre torej za edinstven primer skupnega nastopa vseh primorskih skupin in tudi predstavitev, ki je v takšni zasedbi prava in do sedaj najpomembnejša, primorske folklorne tradicije, kolikor je bila do danes preučena. Zanimivost sloni pretežno na vsebini bolj kot močnejši na izvalitvi, nekatere skupine so mlađe ali na nastopajo veliko, in med drugimi so tudi točke take, ki bolj navdušijo vsaj površne poznavalce folklorne, kakor pa širše občinstvo.

Zato je potrebna opomba za tiste, ki se na folklorno tradicijo primorske Slovenije in slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji - Juljski krajini nekoliko bolj spozna: oznaka primorsko ljudsko izročilo kaže samo približno, zato pa ne označuje prvini in značilnosti raznih folklornih tradicij določenih krajev. Pri predelu nastopajočih bo to veliko bolj jasno.

Če začnemo pri predstavnikih slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji - Juljski krajini, je treba poudariti, da bodo nastopile kar štiri skupine, ki nekako ne pokriva celotno področje, koder žive Slovenci.

Novogoriško srečanje bodo uveli in zaključili dve skupini. Začeli bodo sicer samo, kotci na ceterem in na bunkulcu, zaključili pa plesalci. Rezijanska folklorna skupina dejansko sodi med najstarejše folklorne skupine sploh, saj prvi uradni nastopi segajo v prejšnje stoletje. Pravzaprav pa sploh ne gre za folklorne ansamble v standardnem pomenu besede, kajti skupina izvaja še živo folkloro, tako, ki jo ob raznih priložnostih v Reziji znajo zaplesati vsi domačini. Zato so člani rezijanske folklorne skupine nekakšni posredniki širšemu občinstvu dragocene zapuščine, ki je v slovenskem kulturnem prostoru velika redkost, in ki je bila podvržena raznim znanstvenim in strokovnim raziskavam in tudi bolj ali manj odkritemu tujemu prisiljanju.

Veliko manjšo in krajšo tradicijo pa ima folklor, kot plesno izročilo, v Benečiji. Šele pred kratkim so bili zapisani nekateri plesi in skupina, ki jih izvaja, tokrat prvič izven domačih dolin, je zelo mlada.

Nekaj več izkušenj pa si je nabrala goriska folklorna skupina «Travniki», ki v tej zasedbi nastopa že drugo leto. Naslednji je sovedenjski folklorni skupini in od nje tudi prevzela osnovni koncept — raziskati in prikazati domače plesne, za svoj prvi nastop je pripravila splet gorjskih pesmi in plesov, ki se odvijajo po pravih, nekdanje polne sages. Zato je ples precej živahen.

hen, čeprav je treba upoštevati, da je vpliv mesta občuten, kar pomeni, da je na račun elegantne utrpela razigranost.

Se bolj je to občutiti pri plesih in pesmih tržaške okolice, kakor jih prikazuje tržaška folklorna skupina «Štu ledi». Tudi splet tržaškega ansambla, ki nastopa že od leta 1973, se naslanja na potek vaške sages. Težko bi bilo drugače, kajti ravno ob veselih dogodkih so nekdanji najprej ali skoraj izključno plesali. Pri tržaških plesih in tudi nošah je ob vplivu mesta zelo viden vpliv moria, na kar spominja rahlo pozabljeno v boki.

O podobnih vplivih lahko govorimo tudi pri plesih iz slovenske Istre, ki jih izvaja piranska folklorna skupina «Karol Pahor». Skupina, ki deluje v istovrstnem kulturnem društvu, uspešno in zelo pogosto nastopa že skoraj polnih 20 let. Poleg domačih ima ta skupina v repertoarju še vrsto drugih točk iz ostalih slovenskih in jugoslovanskih pokrajin, kakor tudi tržaška in deloma gorška, kajti sodi med reproduktivne, torej med skupine, ki ponazarjajo določeno kolonialno izročilo.

Medtem ko predstavlja skupina «Ivan Laharnar» iz Šentvidske gore izvirne skupine, torej tiste, ki plesajo samo ljudsko izročilo domačega kraja. Najčisteje je to izročilo še živo, kar je v Reziji ali pa nekoliko prirejeno. Ples, ki jih izvaja skupina iz Šentvidske gore, bi težko uvrstili med «verodostojne» primorske, kajti v njih je veliko več alpskih — bolj poskočnih — elementov in tudi noša se precej razlikuje.

Pevsko primorsko izročilo bosta v Novi Gorici zastopali dve ženski pevski skupini in sicer pevke iz Ravna (nad Koprno) in članice tržaške pevke skupine «Štu ledi». Predstavljata bosta izključno domače — torej istrske in tržaške — pesmi in to na najbolj pristen, nepriprejen način.

Pevke iz Ravna občasno sodelujejo s piransko folklorno skupino, medtem ko so pevke «Štu ledi» članice skupine, čeprav velikokrat nastopajo samostojno tudi s celovečernim programom.

Z benečijsko folklorno skupino pa bo tokrat nastopila tudi skupina beneških alpskih pevcev, ki delujejo zelo stare in medsebojno povezane v ostrih občilih njihove rojstne vasi Črni vrh. Na pustni ture, v zadnjih letih tudi na pustno nedeljo, se namreč skupina črnovrških fantov preobleče v «puste» — to so posebno bele maske z značilnim klobukom in z velikimi zvoni — in opravi predpisani obredni kot okoli vasi, da prežene z duhovne in napove boljše letni čas. Letos bodo obhajali svojo pot opravili dvakrat, čeprav bo seveda druga, v dvorani, manj privlačna, močnejša pa bodo učinki enako blagodejni. (bp)

Alkoholizem
v bogatem svetu

Vem ko se proti mamilom več ali manj resno borijo malone po vsem svetu, je boj proti alkoholizmu sporadičen in medel, zato tudi neukinkov. Posledice tega so na dan. Posebno v tako imenovanem bogatem svetu se številni alkoholizirani ljudje že nevarno veča. V ZDA se to opaža posebno pri mladini. Pred nedavnimi so bili objavljeni podatki, ki so jih zbrali na anketi, ki jo je organizirala medicinska fakulteta univerze Hopkins. In tu nastopi so več kot zaskrbljujoči: dvajset odstotkov mladine izpade dvajset let starosti zapad za med alkoholike. Sicer pa niso boljše danes podatki iz Francije in Švedske, le malo boljše so zgodnjo nemški in holandski. Skratka, bogati svet se spušta v novo nevarnost.

Nekaj več izkušenj pa si je nabrala goriska folklorna skupina «Travniki», ki v tej zasedbi nastopa že drugo leto. Naslednji je sovedenjski folklorni skupini in od nje tudi prevzela osnovni koncept — raziskati in prikazati domače plesne, za svoj prvi nastop je pripravila splet gorjskih pesmi in plesov, ki se odvijajo po pravih, nekdanje polne sages. Zato je ples precej živahen.

10. MAKS ZADNIK

V «levjem žrelu»

O mučeniški smrti partizanskih
obveščevalcev v nemški vojski

Potem ko so v abwehrovskem centru v Trstu in v štabu divizije v Sežani odkrili dokaze za njuno delo za NOVJ, so ju 27. decembra 1944 aretirali.

Zasliševal ju je že omenjeni Holler in ju strahovito mučil. Pri tem mu je pomagal tudi podvignji Wittek. Vendar sta, kot ugotavljajo sami Nemci v njuni smrtni obsodbi, «oba obtožena v začetku trdovratno zanikala in sta priznala šele pod pritiskom predčenočih jima dokazov...»

Sicer pa se s potekom sojenja, v katerem obtožena ni bila omogočena niti zakonita obramba in po pisčevem mnenju dokaj pomankljivi ugotovitvi sodišča lahko seznanimo neposredno iz priobčenega njenega preveda, ki ga je ohranila žena pokojnega Majcna Vera in ga ljubeznivo odstopila.

Sodišče
188. rezervne gorske divizije
St. P.L. št. 11/45

SODBA
v imenu nemškega naroda

Nedelja, 1. marca 1981

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

10.00 Družina Partridge - film
10.30 Koncert za jutri
11.00 Maša
12.15 Zelena črta
13.00 Dnevnik ob 13. uri
13.30 Dnevnik 1 - Vesti
14.00 V teku nedelje, vmes
14.40 15.00 in 18.55 Sportne vesti
14.35 Discoring
16.00 Svica: Ta nori, nori sneg
17.00 90. minuta
19.00 Ital. nogometno prvenstvo
20.00 DNEVNIK
20.40 La casa rossa - TV nadalj.
2. del
21.50 Sportna nedelja
22.50 Napoved program za prihodnje dni
Ob koncu Dnevnik in Vremenska napoved

Drugi kanal

10.00 Risanke
10.20 Motor '80
11.00 Solist in orkester
11.45 Dnevnik 2 - Atlas
12.15 Zdravo Debbie! - TV film
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.30 Ubogi bogataš - 6. in zadnje nadaljevanje
15.15 Risanke
15.45 Dnevnik 2 - Neposredni športni prenos
Livorno: Motokros
Bergamo: Kolesarstvo
17.00 Crazy bus
18.19 Ital. nogometno prvenstvo
18.40 Dnevnik 2 - Gol flash
18.55 1 Professionals - TV film
19.50 Dnevnik 2 - Vesti
20.00 Dnevnik 2 - Nedelja sprint
20.40 Zabavna glasbena oddaja s Francom Franchijem in Cicciom Ingrassio
21.55 Dnevnik 2 - Dossier
22.50 Dnevnik 2 - Zadne vesti
23.05 Solist in orkester

TRST A

8.00, 13.00, 14.00, 19.00 Poročila
8.30 Kmetijska oddaja: 9.00 Sv. maša; 9.45 Veliki orkestri; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Nediški zvon; oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: Zaklad pri samotni roži; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovenec v Italiji; 12.30 in 13.20 Glasba po željah; 14.10 Ne vti kaj prsta v bližnjega vtičnic; 15.00 Sport in glasba.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 10.30, 12.30, 19.30 Poročila; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 8.30 Podrobnosti: 9.00 Pisma Luciana; 10.00 Z nami je; 10.45 Mozaik; 11.00 Događki in odmevi; 11.15 Poveške; 11.30 Kim; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.40 Pliče na iz; 14.30 Razni motivi; 15.00 Stisk roke; 15.15 Poje skupina Ub Ho; 15.30 Koncert na trgu; 16.00 Poveške tedna; 16.30 Crash; 17.00 Poslušajmo jih; 18.15 Poje Meri Ceti; 18.30 Koncert za godala; 19.45 Nasvidenje jutri.

KOPER

(Slovenski program)
7.30, 8.30, 13.30, 18.30 Poročila; 7.00 8.00 Veselo v nedeljsko dopoldne; 7.05 Jutranji koledar; 8.00 Kmetijski nasveti; 8.03 Nedeljski spored; 8.33 Iz našega življenja; 9.00 Zaključek; 13.00 Otoritev - Najava sporeda; 13.05 Sosednji kraji in ljudje; 13.40 Glasbeni notes; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Poje Ivo Mojzer; 15.30 Programi tedna; 15.35 Zabavna glasba; 16.00 Nepozabne narodne; 16.30 Primorski dnevnik; 16.45 Brazilski ritmi; 17.00 Za vsakogar nekaj.

RADIO 1

8.00, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 Glasbeno prebujanje; 7.00 Glasba za praznično jutro; 9.30 Maša; 10.13 Plesna šola; 11.00 Black-out; 11.50 Moj glas za tvojo nedeljo; 12.30 Belj glas; 13.15 Vsaka šala velja; 14.30 Radijo-ano za vsakogar; 15.50 Nogomet; 17.05 Beli par; 19.55 Music break; 20.30 «Z Trovatore» - o gati svet se spušta v novo nevarnost.

V kazenski zadevi zoper: 1. strelca Friedricha Maicena in 2. topničarja Wilhelma Marchla oba iz 1. čete tolmacev v Gradcu (Graz) rojen: 1. 14/12-1918 v Mariboru,

2. 22/5-1918 v Sv. Križu pri Mariboru.

Zaradi njune vojne izdaje

se je 6/1-1945 na sedežu garnizije v Sežani sestalo vojaško vojno sodišče, v katerem so bili sodniki: višji štabni sodnik dr. Karnitschnig kot predsednik, kapetan dr. Leopold Berger iz štaba 188. rez. gor. div. kot porotnik,

desetar dr. Josef Steger iz štaba 1. bat. 138. raz. gor. lov. polka kot porotnik

kot zastopnik obtožbe:

vojni pravosodni inšpektor Hochstöger,

kot zapisnikar sodišča narednik dr. Wolg,

in razsodilo: Obtožena se zaradi vojne izdaje obsojata na smrt, na izgubo vojaške časti in na trajno izgubo državljanjskih pravic.

Na podlagi zaslišanja obeh obtožencev in v povezavi z ostalim je vojaško sodišče na podlagi čl. 60. odstavka 2, vojaškega kazenskega zakonika, ugotovilo dejansko

STANJE

in spoznalo kot dokazano:

Prvoobtoženi Maicen je bil od 9/4-1944, drugoobtoženi Markel pa od 4/3-1944 kot tolmacev dodeljen v oddelke 1 c (štaba 188. NRDL) štaba 188. rezervne gorske divizije. V tem svojstvu in kot posebno zaupni osebi sta tukaj imela možnost vpogleda v poročila o situaciji pri banditih in v druge zaupne spise. Razen tega sta bila kot zaupnika uporabljena proti banditom in sta tako imela zvezo z domačim civilnim prebivalstvom.

Ponedeljek, 2. marca 1981

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

12.30 Kinoteka
13.00 Knjižna rubrika
13.30 DNEVNIK
14.00 La Dama di Monserau
14.30 Pesebnosti iz parlamenta
15.00 Šolska vzgojna oddaja
15.30 Boljše od Variety
16.30 Remi
17.00 DNEVNIK 1 - Flash
17.05 3, 2, 1... kontakt!
18.00 Šolska vzgojna oddaja - Ant. Bruckner
18.30 Antologija vlaka
19.20 Salty
19.45 Almanah in Vremenska napoved
20.00 DNEVNIK
20.40 Incantesimo - film
22.40 Andrea Palladio arhitekt - 2. zadnji del - Ob koncu Dnevnik, Dances v parlamentu

Drugi kanal

12.30 Jedilni list za letni čas
13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.30 Tresei - šolska vzgojna oddaja
14.00 Sportni ponedeljek
16.30 Popoldan
17.00 DNEVNIK 2 - Flash
17.05 Popoldan
17.30 Program za otroke
18.00 Človekovi prijatelji iz parlamenta
18.50 Krt fotograf in Barbanapa
19.05 Večer z Alice in Elen Kessler
19.45 DNEVNIK 2 - Vesti
20.40 Speciale mixer
21.55 Kronika:
Iran - prekinjeni most
Ob koncu DNEVNIK - Zadnje vesti

Tretji kanal

13.00 Viareggio - nogomet
18.20 Pustovanje
V torek, 3. marca, od 19.30 do 20.00 ure bo tretje televizijsko omrežje Italijanske televizije oddajalo program «Kaj ostane od pusta? Pust v Reziji», Marije Bellizzi in Pavla Merkuja. Oddaja

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutranji almanah; Slovenci in miljskem okolišu; 9.00 Glasbena matineja; 10.10 Radijski koncert; 11.30 Beležka; 11.40 Zim-zelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.30 Melodije; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.20 Zborovska glasba; 13.35 Instrumentalni solisti; 14.10 Otoroki kotiček: Tik - tak; 14.30 Romah v nadaljevanju; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.10 Mi in glasba; Slovenci komorni orkester; 18.00 Kulturno pismo.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 8.32 Jutranja glasba; 9.00 Štirje koraki; 10.00 Z nami je; 10.10 Življenje v šoli; 10.45 Mozaik; 11.00 Kim; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Izbrani za vas; 15.00 Življenje v šoli; 15.20 Glasbeni trenutek; 15.45 Poveške; 16.00 Stadion in telovadnica; 16.10 Dalmacija in njeni motivi; 16.55 Pismo iz; 17.00 Jug. pop scena; 17.32 Srečanje z opero; 18.15 Orkester RTV Ljubljana; 18.32 Jug. popevkari; 19.00 Discoteca sound; 19.45 Nasvidenje jutri.

KOPER

(Slovenski program)
6.30, 7.25, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00 - 7.30 Otoritev, glasba za dobro jutro; 6.05 Jutranji koledar; 6.15 Obvestila in reklame; 6.37 Kinospored, objave; 7.15 Najava sporeda; 7.30 Zaključek; 13.05 Stojl, stoji lipica; 13.40 Izbrali smo; 14.00 V podaljšku; 14.30 Poročila; 15.00 Događki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Pogovor o jeziku; 16.10 Vaš telefon, naš mikrofon; 16.30 Primorski dnevnik; 16.45 Zabavna glasba.

LJUBLJANA

5.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Dobro

skuša ugotovljati, v kolikšni meri je pustno izročilo v reziji še živo ter v kolikšni meri so ga mestne pustne navade že izpodrinile ter zakaj se je to zgodilo. Sodelovali so številni domačini z intervjuji v italijansčini ter v rezijanskem narečju, sodelovali so citiranci in pustovi

19.00 DNEVNIK 3
19.30 DNEVNIK 3 - Sport v deželi
20.05 Šolska vzgojna oddaja
20.40 Italia:
Il cuore e la memoria
Komunicirati z manifestiranjem

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

8.45, 10.00, 14.55 TV v šoli
Slovensčina, šolski muzej, Povej mi, povej, Materinski, na Zemljepis
16.15 Kmetijska oddaja
17.15 Poročila
17.20 Vrtec na obisku: Sviga - svaga
17.35 Zen, kratkorepi makak
18.00 Zdravilne korenine
18.30 Obzorik
18.40 Pop glasba:
Jani Kovacic, Buldogi, Lublanski psi
19.15 Risanka
19.25 Zrno do zrna
19.30 DNEVNIK
20.00 Bife Titanik - TV drama
21.03 Oddaja o filmu
22.05 V znamenju

KOPER

17.30 Dolarji in špinača - film
19.00 Beletna oddaja
19.30 Aktualna tema
20.15 Stičišče
20.35 Najlepša - film
Igrata Anna Magnani in Walter Chiari
22.20 Dances
22.30 Ubil sem Rasputina - film

Zagreb

17.45 Pravljica
18.25 Kronika občine Karlovac
20.00 Krizno obdobje - drama
21.30 Glasbeni trenutek
21.35 Kultura v objektivu

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutranji almanah; Slovenci in miljskem okolišu; 9.00 Glasbena matineja; 10.10 Radijski koncert; 11.30 Beležka; 11.40 Zim-zelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.30 Melodije; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.20 Zborovska glasba; 13.35 Instrumentalni solisti; 14.10 Otoroki kotiček: Tik - tak; 14.30 Romah v nadaljevanju; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.10 Mi in glasba; Slovenci komorni orkester; 18.00 Kulturno pismo.

KOPER

(Slovenski program)
6.30, 7.25, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00 - 7.30 Otoritev, glasba za dobro jutro; 6.05 Jutranji koledar; 6.15 Obvestila in reklame; 6.37 Kinospored, objave; 7.15 Najava sporeda; 7.30 Zaključek; 13.05 Stojl, stoji lipica; 13.40 Izbrali smo; 14.00 V podaljšku; 14.30 Poročila; 15.00 Događki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Pogovor o jeziku; 16.10 Vaš telefon, naš mikrofon; 16.30 Primorski dnevnik; 16.45 Zabavna glasba.

LJUBLJANA

5.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Dobro

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

od torka, 3., do sobote, 7. marca 1981

TOREK, 3. marca

LJUBLJANA

9.00, 10.00, 16.25 TV šola; 17.30 Lolek in Bolek; 17.40 Kolumbijska folklor; 18.45 Mostovi; 19.00 Knjiga 20.00 Bistri otroci; 20.50 Zgodba o vitezu des Grieuxu in Manon Lescaut; 22.00 Oliver Mandić in Beograd ponodi.

KOPER

17.30 Najlepša - film; 19.00 Odprta meja; 20.15 Stičišče; 20.35 Nora dirka - film; 22.10 Narodna glasba; 22.40 Trnova pot - TV nadaljevanje.

SREDA, 4. marca

LJUBLJANA

9.20 in 10.00 TV v šoli; 17.40 Z besedo in sliko; 17.50 Velike raziskave; 18.20 Okrogli svet; 20.00 Prvič poročena - film; 21.40 Kako nastane violina.

KOPER

19.00 Visoki pritisk; 19.30 Aktualna tema; 19.15 Stičišče; 19.35 Očetovo potovanje - film; 22.25 Nogomet.

ČETRTEK, 5. marca

LJUBLJANA

9.00, 10.00, 16.35 TV v šoli; 17.40 Tovarišija; 18.10 Bergamo - ital. film; 18.50 Stabilizacija v Makedoniji; 20.00 Studio 2.

KOPER

16.00 Umetnostno drsanje; 17.30 Očetovo potovanje - film; 19.30 Odprta meja; 20.35 Mačka - film; 22.30 Morilci so naši gostje - film.

PETEK, 6. marca

LJUBLJANA

8.45, 10.00, 14.55 TV v šoli; 17.25 Olimpiada smeha; 17.30 Ansambel Primorski fanle; 18.30 Ali je inteligentnost dedna; 19.00 Ne preziraj; 20.00 Srečno, tulka - TV nadalj.; 21.35 Nočni kino: Ljubljana Amerike.

KOPER

17.30 Mačka - film; 19.00 Aktualna tema; 19.30 Otoroki kotiček; 20.35 Odstevanje - film; 22.30 Umetnostno drsanje.

SOBOTA, 7. marca

LJUBLJANA

8.45 Tovarišija; 10.15 Od refleksa do logike; 14.45 Mladinski film; 16.15 Umetnostno drsanje; 19.10 Zlata ptica; 20.00 Prva sobota; 21.00 Cirkus; 21.25 Smešna gospa - film.

KOPER

16.15 Umetnostno drsanje; 19.00 Odprta meja; 19.30 Visok pritisk; 20.30 Mačkini kreplji - film; 22.20 Sonce v očeh - film.

VELETRGOVINA

PAM
VEČ ZA MANJ

TRST drevored Campi Elisi vogal ul. d'Alviano s P

10 paketov
sladkorja po 1 kg
8200

SMUČARSKI SKOKI

V OBERSTDORFU

NOGOMET

V 3. ITALIJANSKI LIGI

Finec Puikkonen najresnejši kandidat za svetovnega prvaka

Tudi včeraj zanesljivo pred Koglerjem - Jugoslovanom tokrat ni šlo

Dopisnik DELA za Primorski dnevnik

OBERSTDORF — Žvižgi kakšnih 30.000 gledalcev so bili plačilo organizatorjem, ki so sicer vložili mnogo truda in denarja, da so letalnico odlično pripravili, toda v želji za rekordom so »postavili« zahteve, ki jih večina ni zmogla. Le malo več kot deset je bilo pravih poletov v treh serijah, v katerih je le Puikkonen potrdil svojo premoč.

V spremenljivem vremenu tudi prave, znane oberstdorfske termike ni bilo, tako da je bilo že po prvih skakalcih videti, da pravega letenja ne bo. Žirija je sicer prekinila serijo in povečala zalet za dva metra, kar pa bistveno tudi ni pomagalo.

Vsa skrivnost težav večine skakalcev so premanjane hitrosti, ki ob 11-slovnem naklonu odskočne mize ne omogočajo doseg višine, potrebne za polet. Le idealno začet odziv in idealni in močni živi na najboljšim pomagajo doseči večje daljave. Zakaj močni živi? Zaradi daljave poleta, ki je za nevarno nizke, če ujamemo visoko krivuljo, potem obvezno končaš pred 100 m. Pri nizki krivulji pa je treba ohraniti mirno kri.

Puikkonen je recimo pri enem rekordnih letov na tej skakalnici imel pri 100 m manj kot meter višine nad doskokiščem in bi kaj lahko sestopil toda držal je let in pri 150 m že imel spet dva metra višine. Zato se tudi ni čuditi razlikam, ki dosega tudi 100 m.

Odskočno mizo so sicer v soboto malce povišali, vendar niso spremenili naklona, zato tudi bistvene spremembe ni bilo. Vprašanje pa seveda je, kaj če bi jo za pol stopinje dvignili. Krivulja leta bi se povišala, več bi bilo tekmovalcev, bi ki lahko leteli, najboljši pa bi spet dosegli rekordne daljave. Toda tam se radijski začetni dvigati, zato prav v dno niti ne bi mogli leteti. To so seveda razmišljanja, v katerih so najbolj izgubljeni prireditelji, ki so zaradi rekorda izgubili pravo prvenstvo v poletih.

Najdaljši deset poletov je bilo danes takšnih: 170 - Puikkonen, 165 - Kogler, 159 - Levorstad, 160 - Kogler (2X), 162 - Levorstad, 163 - Kogler, 147 - Reijonen, 145 - Reijonen, 140 - Bulau.

Puikkonen je ves čas imel nad ogledanem popolno kontrolo, saj je skakal zadnji in tako lažje pazil na tekmece. Le v zadnji seriji, ko se dobro skočiti skoraj ni dalo, je napravil napako, malce tudi zaradi utrujenosti, toda to ni bilo usodno.

Med Jugoslovani je bil najboljši Bogdan Norčić, vendar pravega zavodnjaka v našem tabornu ni bilo, kajti nobenega pravca poleta ni bilo. Nič se ni posrečilo nobenemu izmed trojice nastopalcev, kajti Ulaga je tekmo samo gledal. Urbančič je sicer mislil da je včeraj

IZIDI 2. DNE

1. Puikkonen (Fin.)	403,5
2. Kogler (Av.)	389,5
3. Levorstad (Nor.)	382,0
4. Reijonen (Fin.)	361,0
5. Neuper (Av.)	329,0
(137, 139)	

STANE TRBOVC

Pred današnjim srečanjem na domačem igrišču proti Empoliju, je trener Triestine Bianchi v precejšnjih težavah. Kaže namreč, da bo v najslabšem primeru ostal kar brez petih standardnih igralcev: Lombarda, Colette, Mariani, Di Risio in Magnocavalla. Prvi trije prav gotovo ne bodo nastopili, glede Magnocavalle se bo verjetno odločil po današnjem jutranji preizkušnji, nekaj več upanja pa je z Di Risio. Včeraj je namreč opravil lahek trening in sedaj upajo, da se mu zdravstveno stanje ne bo znova poslabšalo. Tako je sedaj nemogoče govoriti o postavi, ki jo bo Bianchi poslal na igrišče za to drugo zaporedno tekmo na domačem igrišču, ki je za Tržačane zelo pomembna, če hočejo ostati pri vrhu.

DANAŠNJI SPORED

Casale - Spezia, Cremonese - Prato, Fano - Piacenza, Modena - Forlì, Novara - S. Angelo, Parma - Mantova, Sanremese - Reggiana, Trento - Treviso, Triestina - Empoli.

A LIGA

Bologna - Juventus, Brescia - Pistoiese, Cagliari - Avellino, Como - Catanzaro, Fiorentina - Udinese, Napoli - Inter, Perugia - Ascoli, Torino - Roma.
--

B LIGA

Atalanta - Varese, Foggia - Taranto, Vicenza - Bari, Lazio - Pescara, Lecce - Cesena, Milan - Catania, Palermo - Spal, Pisa - Genoa, Rimini - Monza, Sampdoria - Verona.
--

TURNIR V VIAREGGIU

Ipswich in Roma finalista

Ipswich Town in Roma sta finalista 33. mladinskega nogometnega turnirja v Viareggiu.

Ipswich je včeraj v polfinalu premagal Napoli z 2:0 (2:0).

V drugem polfinalu pa je Roma po streljanju enajstmetrovk premagala Juventus s 7:6 (regularen čas 2:2).

Prato, Fano - Piacenza, Modena - Forlì, Novara - S. Angelo, Parma - Mantova, Sanremese - Reggiana, Trento - Treviso, Triestina - Empoli.

1. JUGOSLOVANSKA LIGA

Derbi brez zadetkov

Olimpija v Sarajevu

Z dvema anticipiranima tekmarima se je včeraj začel drugi del v prvi jugoslovanski nogometni ligi.
Derbi tega, prvega povratnega kola je bil v Beogradu kjer pa sta Crvena zvezda in Dinamo iz Zagreba igrala le 0:0. V 38. minuti je Zajec za Dinamo zadel enajstmetrovko.
V Nišu pa je Radnički premagal Sarajevo z 2:1 (0:0). Strelca za Radnički: Stojiljković (51) in Pantelić iz enajstmetrovke (87). Častni gol za goste je dosegel Pašić (69).
Ljubljanska Olimpija bo danes gostovala v Sarajevu kjer bo igrala proti Željezničaru.
DANAŠNJI SPORED (15.00)
Željezničar - Olimpija; Zagreb - Partizan; Sloboda - Hajduk; Rijeka - Beograd; Borac - Napredak; Velež - Vojvodina; Vardar - Budućnost.

Poljsrednja: 1. Perunović (Budućnost Titograd)

Srednja: 1. Jeltić (Kragujevac)

Poltkeza: 1. Tadić (Pulj)

Lahkoteka: 1. Vasiljević (Smederevo)

Superteška: 1. Selihu (Pristina)

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

TEŽAVE ZA TRIESTINO

PROTI EMPOLIJU V DVOMU NASTOP VRSTE IGRALCEV

Pred današnjim srečanjem na domačem igrišču proti Empoliju, je trener Triestine Bianchi v precejšnjih težavah. Kaže namreč, da bo v najslabšem primeru ostal kar brez petih standardnih igralcev: Lombarda, Colette, Mariani, Di Risio in Magnocavalla. Prvi trije prav gotovo ne bodo nastopili, glede Magnocavalle se bo verjetno odločil po današnjem jutranji preizkušnji, nekaj več upanja pa je z Di Risio. Včeraj je namreč opravil lahek trening in sedaj upajo, da se mu zdravstveno stanje ne bo znova poslabšalo. Tako je sedaj nemogoče govoriti o postavi, ki jo bo Bianchi poslal na igrišče za to drugo zaporedno tekmo na domačem igrišču, ki je za Tržačane zelo pomembna, če hočejo ostati pri vrhu.

DANAŠNJI SPORED

Casale - Spezia, Cremonese - Prato, Fano - Piacenza, Modena - Forlì, Novara - S. Angelo, Parma - Mantova, Sanremese - Reggiana, Trento - Treviso, Triestina - Empoli.

1. JUGOSLOVANSKA LIGA

Derbi brez zadetkov

Olimpija v Sarajevu

Z dvema anticipiranima tekmarima se je včeraj začel drugi del v prvi jugoslovanski nogometni ligi.
Derbi tega, prvega povratnega kola je bil v Beogradu kjer pa sta Crvena zvezda in Dinamo iz Zagreba igrala le 0:0. V 38. minuti je Zajec za Dinamo zadel enajstmetrovko.
V Nišu pa je Radnički premagal Sarajevo z 2:1 (0:0). Strelca za Radnički: Stojiljković (51) in Pantelić iz enajstmetrovke (87). Častni gol za goste je dosegel Pašić (69).
Ljubljanska Olimpija bo danes gostovala v Sarajevu kjer bo igrala proti Željezničaru.
DANAŠNJI SPORED (15.00)
Željezničar - Olimpija; Zagreb - Partizan; Sloboda - Hajduk; Rijeka - Beograd; Borac - Napredak; Velež - Vojvodina; Vardar - Budućnost.

Poljsrednja: 1. Perunović (Budućnost Titograd)

Srednja: 1. Jeltić (Kragujevac)

Poltkeza: 1. Tadić (Pulj)

Lahkoteka: 1. Vasiljević (Smederevo)

Superteška: 1. Selihu (Pristina)

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

ATLETIKA

DVORANSKO PRVENSTVO ZDA

V glavnem poprečni rezultati

NEW YORK — Na dvoranskem prvenstvu ZDA niso dosegli posebnih dobrih rezultatov. V ženski konkurenci sta sicer padla dva svetovna rekorda, toda na dveh »tipičnih« ameriških razdaljah, Chandra Cheeseborough je izboljšala svetovni rekord na 220 jard s 23"27, Francie Larrieu pa je bila uspešna v tekni na 2 miljasa s časom 9"38"1.
V skoku s palico je zmagal Franco Vigneron (5.80). V skoku v višino pa je zmagal Američan Jeff Woodard z odlično znamko 233 cm.

Pravilnik veleslaloma «Kanin 81»

Slovensko planinsko društvo Gorica priredi v nedeljo, 29. marca, neprekinjeno ob 10. uri na Nevejskem sedlu tekmovalce v veleslalomu «Kanin 81», katerega se lahko udeležijo smučarji, člani slovenskih zamejskih društev.

PRAVILNIK

- Kategorije: »baby sprint« (letniki 1972 in mlajši); miški in miške (1970-71); medvedki in medvedke (1969); cibicani in cibicanke (1967-1968); pionirji in pionirke (1965-66); mladinci in mladinke (1962-1963-1964); člani in članice (1961-1969); amaterji in amaterke (1948-41); veterani in dame (1940 in starejši).
- Tekmovalci se lahko udeležijo tekmovalcev z nad 200 točkami FIS.
- Vpisovanje na sedež SPDG, UL, Malta 2, Gorica v ponedeljek, 16. marca od 18. do 21. ure. Tekmovalce vpisujejo predstavniki društev. Vpisnina za vsakega tekmovalca znaša Lir 3.000.— Vpisne pole so na razpolago predstavnikom društev na sedežu ZSŠDI v Trstu in v Gorici v UL, Malta 2.
- Popravki in prizivi glede ne-točnosti v objavljenem seznamu se sprejemajo dan po objavi od 18. do 19. ure telefonsko (0481/84644).
- Tekmovalci, ki bodo pred in med tekmovalcem vozili med vrati zahtevane proge, bodo diskvalificirani. Vsak tekmovalac, ki ne bo ob svojem pravem času na startu, bo izločen.
- Startne številke dvignejo predstavniki društev na sedežu SPDPT v četrtak, 26. marca, od 19. do 21. ure ali pa na tekmovalnem prostoru ure pred startom in jih vrnejo organizatorju po končanem tekmovalstvu. Za vsako nevrnjeno številko je društvo dolžno prireditelju 5.000 lir odškodnine.
- Neuradni rezultati bodo javljeni pri cilju proge po končanem tekmovalstvu. Morebitne prizive bo treba predstaviti komisiji v roku 30 minut po razglasitvi neuradnih rezultatov. Vsakemu prizivu bo treba priložiti 5.000 lir kavicije, ki jo bo komisija vrnila če bo priziv sprejela.
- Točkovanje: 1. mesto 10 točk, 2. mesto 9 itd. do 10. mesta, ki šteje 1 točko.
- Nagrade: medalje za prve tri uvrščene v vsaki kategoriji. Pokal za vsako uvrščeno društvo. Nagradjevanje bo istega dne ob 16.30 pred smučarsko solo.
- Organizator ne prevzema odgovornosti za poškodbe, ki bi jih tekmovalci utrpeli ali povzročili med ali izven tekmovalstva.
- Prireditelj si pridržuje pravico do sprememb zgornjih pravil.

JAHRAN ZA TOČKO BOLJŠI

Marko Ban (30 točk) daleč najboljši v vrstah slovenske peterke

Nasi v težavah proti «pressingu» - Še naprej sami na vrhu lestvice

Jadran — II Mobile 95:94 (44:41)

JADRAN: Adrijan Sosić 4, Kraus 6, Ban 30 (4:5), Valtar Sosić, Boris Vitez 23 (5:7), Daneu 2 (2:2), Ivo Starc 6, Klavdij Starc 12 (4:5), Klobas 2 (0:2), Žerjal.

IL MOBILE CODOIPO: Cecco 9 (5:7), Moretti 7 (3:4), Riccardi, Vignand 29 (3:3), Dominutti 18 (0:0), Del Giudice, Moretuzzo 21 (5:9), Alberini, Martina 3 (1:4), Marchetti 7 (1:3).

SODNIKA: Scognamiglio (Pordenone) in Angeli (Gorizia).

PM: Jadran 15:21; II Mobile 18:31.

ON: Jadran 23; II Mobile 25.

PON: Marchetti (29), Martina (31), Kraus (39).

S sinočnjim zmago v petem kolu sklenega dela za prestop v C-1 ligo proti moštvi II Mobile iz Codoipa je Jadran napravil še en pomemben korak po poti do uvrstitve v višjo ligo. Jadranovci so namreč tudi po tem petem kolu še neprimerni na vrhu lestvice.

Kazalo je, da bodo naši košarkarji sinoči zlahka ugnali nasprotnike. Razplet na igrišču pa so bili povsem drugačni. Jadranovci niso morali namreč zelo potruditi, da so stili od košarkarjev iz Codoipa, ki se niso predali vse do poslednjega sekundnega srečanja se ni začelo najboljši za naše predstavnike. Kazalo je, kot da jadranovci podcenjujejo goste, ki so tako vodili vse do osme minute, nakar so se splichali varovanci je zbrali, dohiteli in prvi prehiteli goste (19:18). Tekma je bila odtekle dokaj izenačena vse do konca prvega polčasa.

V drugem polčasu so jadranovci bolj zbrano začeli in pripravi so si zanesljivo prednost (13 točk). V tem delu je bil za nasprotnike Marko Ban neresljiva uganika. Ban je bil

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

DECKI

1. ITALIJANSKA LIGA

Visok poraz Goricanov

BANCOROMA — Tai Ginseng 118:96 (58:51)
BANCOROMA: Rossetti 5, Salvaggi 13, Davis 8, Polesolo 24, Tomassi 11, Bini 17, Hicks 36, Castellano 4, Papitto, Arte.
TAI GINSENG: Puntin, Valentinsig 6, Turel, Pondexter 27, Premier 8, Ardessi 18, Pieric 8, Hayes 23, Antopucci 2, Campestrini.
RIM — Bancoroma je zaslužen premagala goriki Tai Ginseng in s tem osvojila dve točki s čimer si je matematično zagotovila obstanek v A-1 ligi. S to zmago pa je Bancoroma posredno tudi matematično obsojila na nazadovanje v A-2 ligo tržaški Hurlingham, ki bo danes igral doma poslovilno tekmo od svojih navijačev proti Antoninju Gledje v Sieni.
Gledje včerajšnje tekme v Rimu gre omeniti, da je bila premoč

POMEMBNA ZMAGA KRASA

Med cibicani je gladko odpravil najsterio Rozzola - Bregovi mlajši cibicani igrali neodločeno

CIBICANI

Kras — Rozzola 2:0 (1:0)

KRAS: Škrk, Taučar, Zagar, Lucijan Škabar, Šuc, Marko Škabar, in Alan Škabar.
STRELEC: Alan Škabar, dvakrat.
V derbiju z dna lestvice je Kras zmagal in s tem dohitel ekipo Rozzola. Krasovci so zelo dobro začeli, saj so povedli že po treh minutah igre z lepim strelom Alana Škabarja. Isti igralec je sredi drugega polčasa z močnim diagonalnim strelom postavil rezultat na varno. Domači so izvedli precej lepe akcij in povsem zaslužen odnesli vse izkupiček.
V četrtki bo Kras odigral zaostalo tekmo v Križu proti Olimpiji.
R. B.

CIBICANI

Cave — Breg 1:1 (1:1)

STRELEC za Breg: Glavina.
BREG: Starec, Glavina, Krašovec, Vodopivec, Raffaele, Slavec, Alberti.
Bregovci so dokaj dobro igrali in bi si zaslužili kaj več kot točko. Bregovci zadetek je dosegel Glavina, ki je bil tudi najboljši na igrišču.
(F. Korošec)

PRVENSTVO KADETOV

Breg le v desetih

Breg — Edile Adriatica 1:5 (1:2)
STRELEC za Breg: Grizoni.
BREG: Smotlak, Tul, Savron, Zabin, Grizoni, Sancin, S. Kraljič.

ZSŠDI

Poziva vsa športna društva, gosposarska podjetja in posamezniki, naj prispevajo v posebni sklad za obnovu požarjenih športnih objektov in igrišču SD Primorac v Trebčah.

Podvig nabrežinskega Sokola v Brescii

Bor Intereuropa je gladko izgubil v Padovi - Pomembna zmaga Bora JIK Banke

Baribbi — Sokol 2:3 (17:15, 8:15, 10:15, 15:11, 8:15)

SOKOL: Škrk, Capolicchio, Lozar, Perot, V. L. in G. Legiša, Kralj, Martić, Chernelli.
Z umirjeno in učinkovito igro so Nabrežinci sinoči osvojili predragoceni točki v boju za obstanek na gostovanju pri Baribbi iz Bresce. Naša dekleta, ki so se vsa dobro odrezala, so s pametno in preudarno igro že v prvem setu dobro začela, vendar so bile v odločilnih trenutkih domačinke bolj uspešne.
V drugem in tretjem setu pa so sokolovke rezultat obrnile v svojo korist, v četrtem nizu pa je Baribbi izenačil, tako da je bilo treba odigrati še peti set, v katerem so goste povedle kar z 12:2. Domačinke, ki so po mnenju domačega občinstva zaigrale precej dobro glede na zadnje nastope, kar daje zmagi Sokola še večjo veljavo, so nato zbrale

Baribbi — Sokol 2:3 (17:15, 8:15, 10:15, 15:11, 8:15)

SOKOL: Škrk, Capolicchio, Lozar, Perot, V. L. in G. Legiša, Kralj, Martić, Chernelli.
Z umirjeno in učinkovito igro so Nabrežinci sinoči osvojili predragoceni točki v boju za obstanek na gostovanju pri Baribbi iz Bresce. Naša dekleta, ki so se vsa dobro odrezala, so s pametno in preudarno igro že v prvem setu dobro začela, vendar so bile v odločilnih trenutkih domačinke bolj uspešne.
V drugem in tretjem setu pa so sokolovke rezultat obrnile v svojo korist, v četrtem nizu

POGOVOR S TURINSKIM ČASNIKARJEM EDOARDO BALLONEJEM

NA POSEBNIH TEČAJIH V PIEMONTU SE UČITELJI PRIPRAVLJAJO ZA POUK MANJŠINSKIH JEZIKOV

Edoardo Ballone je za svojo knjigo o jezikovno-etničnih manjšinah v Piemontu dobil nagrado «Risit d'aur» - V Piemontu živi več vrst manjšin - Albanski priseljenci z Juga imajo vsako nedeljo v Turinu mašo v svojem jeziku

Funkcionarjem rimske vlade manjšine, naj bodo jezikovne etnične ali kakršne koli, očito ne uga-
jajo. Zavrženo je uveljavljanje
naše narodnostne manjšine v kra-
ji ob vzhodnih mejah Italije, na vse
mogoče načine ovirajo tudi razvoj
drugih manjšin.

V deželi Piemont je odvetnik Cor-
rado Calsolaro, že več let deluje
evropejske in pristaše socialistične
stranke ter sedaj načelnik sociali-
stične svetovalske skupine v pie-
montskem deželnem svetu s sede-
žem v Turinu, že leta 1976 predla-
gal osnutek deželnega zakona, s ka-
terim bi bila dana možnost, da se v
osnovnih šolah v Piemontu poučuje
domači jezik ali dialekt. To naj bi ve-
ljalo za tiste, ki govorijo piemontski
dialekt, ki ga domačini smatrajo kot
samostojen jezik, dalje za tiste, ki
govore okcitansko (teh je približno
200.000 v dolinah ob vzhodu Alp,
50.000 pa jih je v samem Turinu),
ter tiste nemškega poretka, tako
imenovane Walserje, ki živijo v po-
krajini Vercelli in Novara (v do-
lini Gressoney v Dolini Aosta že im-
ajo Walserji precej pravic). Calsola-
rov predlog je v deželnem svetu
prodiral, zakon je bil sprejet, romal
je v Rimu. Tam pa so ga zavrnili
rekoč, da dežela ni pristojna za sol-
stvo in se posebej za tako delikatna
vprašanja, kot je pouk etničnih je-
zikov v šolah.

Calsolaro in deželni svet se nista
vdala. Še dvakrat so sprejeli podob-
en zakon, sicer nekako skrajšan in
omejen, a obakrat je Rim zakon za-
vrnil. V četrto je sicer šlo, zakon je
bil končno pred nekaj več kot letom
dni sprejet, vendar je zelo omejen v
primerjavi s prvotnim osnutkom. U-
povedajoč določila tega zakona, je
sedaj piemontska deželna uprava za-
čela s tečajem lokalnih jezikov za uč-
telje, ki bodo, morda že v prihod-
njem šolskem letu, poučevali te je-
zike v osnovnih šolah Piemonta.

To je bila velika pridobitev za vse
tiste, ki so navezani na svojo kultu-
ro, ki se v sedanjem modernem sve-
tu naglo izgublja. To nam je po-
vedal časnikar Edoardo Ballone,
član redakcije turinske La stampa.
Srečali smo se pred približno mese-
cem dni v Percutu, majhnem kraju
blizu Vidma, kamor je prišel, da bi
sprejel nagrado. Bil je tretji nagra-
jenec literarnega natečaja «Risit
d'aur», ki ga je razpisala županja
Noino. Žiriji je predsedoval znani
pisatelj Mario Soldati, sestavljali pa
so jo pisatelji, kritiki in časnikarji.
Preučevali so dela o kmečki kulturi.
Edoardo Ballone je dobil že omeje-
no tretjo nagrado za knjigo z naslo-
vom «L'altro Piemonte - Le mino-
ranze etniche - linguistiche nella re-
gione». Ker je, hoče noče, vpra-
šanje teh preostalih jezikovnih oaz
v glavnem povezano z odmirajočim
kmečkim svetom, so turinskemu no-
vinarju podelili primerno nagrado.

Zanimalo nas je, zakaj se je Edo-
ardo Ballone lotil tega vprašanja.

«Sam sem nekako manjšinec», je
dejal. «Matu mi je bila madžarska
Judinja, oče Piemontez. Rodil sem
se v Rimu, študiral v Neaplju, de-
lam v Turinu. Stari oče mojemu oče-
ta je bil Katalonec iz Leride, pisal
se je Baylon, stari oče moje matere
pa švicarski Jud. Pri Stampi se u-
kvarjam z vprašanji emigriranih,
predvsem socialno ogroženih oseb.
Tako sem prišel v stik z realnostjo
verskih in jezikovno-etničnih manjšin
v Piemontu. Napisal sem več
članov o teh vprašanjih, zato je
bila knjiga logična posledica teh raz-
iskav. Vedeti je treba, da nimamo
v Piemontu samo starih avtohtonih
prebivalcev, marveč imamo tudi dru-
ge vrste manjšin kot npr. od 10 do
12 tisoč Valdejev, t.j. verske ločine,
ki živijo v nekaterih dolinah med Al-
pami in ki so zelo ponosni na svojo
versko posebnost ter uživajo v Pie-
montu velik ugled. Nove manjšine v
Piemontu pa so tudi Albanci in Gri-
ki, priseljenci iz Kalabrije, ki so
prišli v Turin k Fiatu in v druge
tovarne. Samo v Turinu je približno
10.000 Albanec. Ti so zelo navezani
na svoje tradicije in na svoj jezik.
Imajo svojega duhovnika - paposa in
ob nedeljah imajo mašo v albanskem
jeziku. Posebna manjšina so tudi
Romi, Cigani, ki se radi zbirajo v

Turinu, ker jim je sedanja občinska
uprava dala na razpolago lep zbirni
center. V ta center občasno prihajajo
tudi Romi iz južnih predelov Jugo-
slavije.

Ballonova knjiga «L'altro Pie-
monte» je razkošno opremljena, tudi z
barvnimi fotografijami, in velikem
formatu. Knjigo je sofinansirala de-
želna uprava v Piemontu (izdala jo
je založba EDA, knjiga stane 30.000
lir). Madtem ko je Edoardo Ballone
prispeval opise manjšin v Evropi in
v Italiji ter potem še obdelal etni-
no-jezikovne in druge manjšine v
Piemontu, so s svojimi spisi o po-
sebnostih teh piemontskih manjšin v
knjigi sodelovali še že omenjeni de-
želni svetovalec Corrado Calsolaro,
časnikar Domenico Garbarino, profe-
sor na turinski univerzi Corrado
Grassi, asistent na turinski univerzi
Grado G. Merlo in duhovnik Renato
Rosso.

Vsi sestavki so pisani v tekočem,
novinarskem jeziku in so zato ra-
zumljivi vsakemu bralcu. Ko Bal-
lone govori o Slovincih, omenja pre-
cej točne podatke o naši nenaseljeni
v mehan današnje italijanske repub-
like, o naši nenaseljeni v teh krajih,
o jeziku Slovincov v Benetici itd.
Avtor omenja tudi naša prizadevanja
za doseg zadržnih zakonov, razlike,

ki obstajajo med statusom na Trža-
škem in Gorškem ter v videnski
pokrajini. Omenja tudi našo krovno
organizacijo, Slovensko kulturno-go-
spodarsko zvezo in naš Primorski
dnevnik. Podoben je v knjigi, kratek
a izčrpen, tudi prikaz drugih narod-
nostnih manjšin v Italiji in najbolj
znanih manjšin v Evropi.

Največ prostora je seveda, in to
je razumljivo, posvečen položaju
v Piemontu. Izvemo podrobnosti o
življenju teh manjšincev, ki so v
glavnem se vezani na kmečki svet,
saj so se v alpskih dolinah in na
podeželju najbolj ohranili. Ugotovi-
mo pa tudi, da so jih razne osrednje
vladne oblasti teptale in jim kratile
njihove pravice jezikovnega značaja.
Čeprav so bili v teh krajih ljudje
zelo navezani na državo, ki jo je
svoj čas posebej ljuba slovenska kralje-
va dinastija. Sicer pa so tem jezikov-
nim manjšinam kratili in še kratijo
pravice onkraj Alp, kjer francoske
oblasti nečisto niso slišati npr. o
Okcitanah. Zanimivo pa je, da so vse
te manjšine aktivno sodelovale v
odporniškem boju proti fašizmu. To
je bilo tudi razumljivo, saj so naj-
hujši pritisk s strani osrednje drž-
javne oblasti imele prav v letih fa-
šistične vladavine.

Marko Waltritsch

VISOKI JUBILEJ JE PRAZNOVAL PREJŠNJI PONEDELJEK

Dragoceno prosvetno-politično delo 88-letnega Angela Forčiča iz Svetega

Pretekli ponedeljek je praznoval
svojo 88. obletnico rojstva prosvet-
no politični delavec Angel Forčič iz
Svetega pri Komnu, znan po vsem
Krasu in po ostalih delih Primor-
ske.

Ker je njegovo izredno plodno in
razgiban delovanje segalo tudi na
naše področje tostran današnje drž-
javne meje, je umestno in primer-
no, da osvetlimo osebnost in pri-
kazemo delo ob tej njegovi oblet-
nici.

Navedli bomo le poglobitve po-
staje njegove življenjske poti. Ro-
dil se je v revni kmečki 14-članski
družini. Ko je dorasel, se je na-
prej zaposlil kot mizararski vajenc
v Solkanu in nato kot izkušen mi-
zarski pomočnik v Gorici. Tam se
je pričelo njegovo vsestransko po-
no delovanje. Že v svojih mladeni-
ških letih se je namreč živo za-
nimal za naše kulturno politično
življenje. V Gorici se je takoj vpi-
sal v Prosvetno društvo, včlanil
je v telovadni odsek Orlov ter
v Delavsko bralno in podporni dru-
štvo. Leta 1912, ob izbruhu balkan-
ske vojne, je bil član Odбора za

pomoč balkanskim bratom. Zato ga
je avstrijska policija v začetku
prve svetovne vojne zaprla kot sr-
bofila. Vlačili so ga iz zaporov v
zapor. Med drugim je bil zaprt v
vojaških zaporih na sedanjem tru-
gu Oberdank, nato na rihember-
škem gradu. Več mesecev je pre-
živel v zaporih na ljubljanskem
gradu, kjer je bil zaprt skupno s
pisateljem Ivanom Cankarjem in
z dr. Ivanom Tavčarjem.

Ko je izbruhnila prva svetovna
vojna, so ga vtrknili v kazenski
bataljon in ga poslali na srbsko
fronto in pozneje na soško fronto,
kjer je preživel deset soških ofen-
ziv.

Ob polomu avstroogradske armade
na Plavi novembra leta 1918 se je
takoj javil Narodnemu svetu v Go-
rici, kjer ga je predsednik dr. Ka-
rel Podgornik postavil za prvega
poveljnika severnega kolodvora.

V dobi med obema vojnama je
krepko in navdušeno poprijel za
prosvetno delo. Organiziral je pro-
svetna društva po vsem spodnjem
Krasu. V Gorici je bil predsednik
prosvetnega društva Mladika. Pri
državnoprogandnih mrežah po vsem
spodnjem Krasu. Za vse to delo

ga je režim začel preganjati s po-
licijskimi odredbami. Ko so fašisti
ukinili vse prosvetne in druge slo-
venske organizacije, njegovo do-
lovanje s tem ni zamrlo. V sklopu
tajnih skupin je kar naprej opravl-
jal narodno obrambno delo.

V začetku druge svetovne vojne
so ga najprej zaprli italijanske o-
blasti skupaj s komaj 16-letnim si-
nom. Septembra 1943 pa je bil že
aktivist Osvobodilne fronte in i-
menovan za šolskega referenta. Le-
to kasneje so ga Nemci odvabili
tudi skozi taborišče Dachau. Kasne-
je prisilno delo v Nemčiji. Šel je
je bil priključen internirancem iz
Koma, Tomačevce, Malega do-
la in Rihemberka. Po osvoboditvi
se je vrnil domov in spet poprijel
za delo na prosvetno političnem
področju. Po upokojitvi je bil 20
let predsednik Društva upokojen-
cev.

V spomin na požig Komna in od-
govor ljudi v taborišča je spesnil
trilogijo o komenski tragediji, ka-
tero so čitale gimnazije na ob-
činskem prazniku v Komnu. V njej
je opisal napad čete pod vodstvom
heroja Stjenke na oddelke dobro
oboroženih Nemcev, požig Komna
in okoliških vasi ter vrnitev v po-
žgane, a osvobodene domove. Da-
nes živi na svojem rodnem domu
v Svetem, v lepi kraški vasi.

Pri vsej teži svojih let še vedno
z živim zanimanjem spremlja po-
tek življenja v domačih krajih. Za-
nimajo ga tudi vsa dogajanja nas.
primorskih Slovincov v zamestvu.

Tako se nam torej predstavlja
ljudski kulturni Angel Forčič s
svojim nesebičnim in požrtvovalnim
delom za slovensko stvar, z delom,
s katerim je lahko upravičeno po-
nosni. S tem delom za lahko po-
stavimo kot vzornika vsem, zlasti
pa našim mladim pokolenjem.

Zato mu ob tem njegovem živ-
ljenjskem mejniku vsi tisti, ki ga
poznamo — in teh ni malo — i-
skreno čestitamo ter mu želimo še
mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Stanko Kosmina

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB
IZ GABROVCA
Namesto cvetja na grob Marije
Antoni daruje Marica Trobec s Pro-
seka 10.000 lir.

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB
IZ BORŠTA
Anton Ražem daruje 10.000 lir.
Namesto cvetja na grob Ivana
Petarosa daruje družina Mauri
(Boršt 149) 10.000 lir.

ZA SKUPNOST
DRUŽINA OPCINE
Ob 1. obletnici smrti draga mo-
ža Alojza Kralja daruje žena 10
tisoč lir.

V spomin na Ivana Zobca daruje
Slava Glavina 10.000 lir.
Namesto cvetja na grob Antona
Pavloviča - Paolija daruje družina
Prezzi 20.000 lir.

V spomin na pok. Antona Pavlo-
viča - Paolija daruje družina in
Milan Pasarič 20.000 lir.

V spomin na Ivana Zobca daru-
je Alojza Kralja daruje žena 10.000
lir.

Ob 16. obletnici smrti Jožefa Ma-
lailana darujeta žena Marija in hči
Marjčka Cumar (Katinara) 20 ti-
sot lir.

V počastitev spomina Antona Pav-
loviča darujejo nosilke sveč iz Pa-
drič 20.000 lir.

Namesto cvetja na grob Ivana
Petarosa daruje Stanislav Petaros
(Boršt 79) 10.000 lir.

V spomin na Justino Hočevar por-
očka daruje hči Elda z družino
25.000 lir.

V počastitev spomina Ade Cerva-
ni darujeta družini Bolčić in Bratoš
10.000 lir za KD F. Prešeren.

V počastitev spomina pok. Igna-
cija Metlike daruje Egon Leban z
družino 10.000 lir za SD Zaria.

V počastitev spomina dragih star-
šev Alojzija in Frančiške Petaros
daruje hči Antonija z družino (Za-
brežec 59) 5.000 za PD Slovinci.

V 5.000 lir za pevski zbor Slovinci.
Ob 19. obletnici smrti draga mo-
ža Zdenka Čolja darujejo žena
in hčerki 10.000 lir za Društvo slo-
venskih upokojencev.

V spomin na strica Ivana Peta-
rosa daruje Zorko Petaros z dru-
žino 10.000 lir za KD Slovinci.

V počastitev spomina draga brata
Ivana Petarosa preminulega
v Ljubljani daruje družina Peta-
ros (Boršt 70) 10.000 lir za KD Slo-
vinci.

Po pogrebu Nacija Metlike daru-
je njegovi prijatelji - pevci 25.000
lir za Društvo aktivistov osvobodil-
nega gibanja na Tržaškem o-
zemlju.

Pepko Stare (Cilen) daruje 5.000
lir za pevski zbor Vasilji-Mirk.

Ob 4. obletnici smrti draga o-
četa Ivana Ukmarja daruje Anica
z družino 10.000 lir za Godbeno
društvo Prosek.

V spomin na pok. brata Karla
daruje Vardo Puntar z družino 10.000
za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na starše Kosmač (Za-
brežec 2) daruje hči Marija 15.000
lir za cerkev v Borštu.

Ob 1. obletnici smrti Ludvika Žu-
žka daruje družina 10.000 lir za
SD Sloga.

Namesto cvetja na grob Lozeta
Kralja daruje Justin Kralj 10.000
lir za TPPZ Pinko Tomažič.

Ob 1. obletnici smrti Adelme Čer-
nic por. Tence daruje sestra Zofija
10.000 za KD Vesna in 10.000 lir
za Društvo aktivistov osvobodil-
nega gibanja na Tržaškem oze-
mlju.

Ob smrti svakinje Jovanke Čok
iz Beograda daruje Milena in Vik-
tor Sirc 10.000 za SD Adria, 10.000
za KD Lonjer - Katinara ter Mir-
ko in Zorka Čok 10.000 za SD A-
dria in 10.000 lir za KD Lonjer -
Katinara.

Ob izgubi drage tete Jovanke Čok
darujeta Ljubo in Angela Čok 20.000
lir za SD Adria.

Ob odhodu k vojakom daruje Ra-
jko Kuret 50.000 lir za KD Slavec.

Namesto cvetja na grob Ivana
Zobca daruje družina Kosmač (Za-
brežec 2) 10.000 lir za PD Slovinci.

V spomin na drago Jovanko Čok
iz Beograda darujejo sestrice Mi-
lica, Karla, Mira, Pina in Vera
Vesna 50.000 lir za KD Lonjer -
Katinara.

Namesto cvetja na grob Marije
Škrk vd. Antona daruje Sabrina Fur-
lan 10.000 lir za SK Kras.

Namesto cvetja na grob Ivana
Kocjana daruje Gostilna pri Studen-
cu 20.000 lir za moški pevski zbor
Valentin Vodnik.

Namesto cvetja na grob Pavle
Marks por. Ivančič daruje Gostil-
na pri Studencu 20.000 lir za moški
pevski zbor Valentin Vodnik.

Ob smrti tete Ane Košuta iz Bo-
rovnice darujejo za KD Vesna Mi-
ma Tence 500 ND, nečakinji Gizela
in Zora Guštinčič 500 ND ter Koc-
janovi in Justina Guštinčič 20.000 lir.

Namesto cvetja na grob Pavle
Marks por. Ivančič darujejo Vito-
rio in Marija Mihalč ter družina
Šik 20.000 lir za pevski zbor Valen-
tin Vodnik.

Ob priliki predpusnega plesa da-
ruje Angel Veljak 10.000 lir za KD
Slovinci iz Boršta.

V spomin na Ivana Zobca daruje
družina Jankovič 10.000 lir za PD
Slovinci iz Boršta.

Ob 1. obletnici smrti draga mo-
ža Alojza Kralja daruje žena 10.000
lir za PD Igo Gruden.

V spomin na padle borce NOB da-
ruje Mirko Sedmak 10.000 lir za
VZPI - ANPI - Križ.

N.N. daruje 20.000 lir za VZPI -
ANPI - Križ.

N.N. daruje 20.000 lir za ZZI -
UDT - Križ.

N.N. daruje 20.000 lir za moški
pevski zbor Vesna.

V spomin na drago Lidijo Oblak
darujeta Armida in Guido Kermac
10.000 za C'labenc matico in 10.000
lir za PD Slavec.

V spomin na Štefanijo Kalc da-
rujeta Jarmila in Mirko Luin 20.000
lir za TPK Sirena.

V spomin na Berio Gombač vd.
Prežar darujeta sestrini Danu-
Segina - Pontari 15.000 lir za Kul-
turni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na mater Marijo in
brata Ivana Ukmarja darujeta Zo-
ra in Franci Ukmar 200 ND za Kul-
turni dom Prosek - Kontovel.

S.G. daruje 20.000 lir za Društvo
ne aktivistov osvobodilnega giba-
nja na Tržaškem oze-
mlju.

Ob 3. obletnici smrti sestre Zore
Marc daruje sestra Viktorija Marc
10.000 lir za TPPZ Pinko Tomažič.

Bensi & Vodopivec daruje 10.000
lir za SD Primorec.

Za Beretov sklad darujeta El-
vira Ločnikar in Liliano Bonelli
50.000 lir.

V spomin na Ado Hrvatič daru-
je Nada, Roza in Sonja 20.000 lir
za Center za rakasta obolenja.

ROLICH

NABREŽINA

Kamnelom 35/c - Tel. 20 03 71

KERAMICNE PLOŠČICE
SANITARJE

P
PAM
M

železnina

DRUGI - TEHNIŠKI ARTIKLI

za industrijo, kmetijstvo in za dom

TRST (Industrijsko cona)

D.O.M.J.O., 132 - Tel. 824 978

Cuccioolo

Trg S. Giacomo 3

THE BRITISH SCHOOL V TRSTU